DANES PRILOGA «BRVINO»

TRST, sobota 14. maja 1955
Leto XI. - Št. 113 (3042)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, III. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. 37-338 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. — Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm visine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25 din - Podruž.: GORICA, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82

NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — Federat. ljudska republika Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 60 - - KB - 1 - Ž - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Konec maja sestanek v Beogradu Tito, Kardelj - Hruščev, Bulganin

Namen sestanka je prispevati k utrditvi miru - Ostali člani delegacij: za FLRJ: Ranković, Vukmanović, K. Popović, Todorović in Mičunović; za ZSSR: Mikojan, Šepilov, Gromiko in Kuničin

TITO

BEOGRAD, 14. (Tanjug) — Novinarska agencija Tanjug je objavila ob eni uri po polnoči naslednjo vest:

«V obojestranski želji, da se nadalje izboljšata odnose med obema državama in da prispevata k utrditvi miru, sta se vladi ZSSR in FLRJ sporazumeli za sestanek njunih zastopnikov na najvišji ravni. V ta namen sta dolžni sledeči delegaciji:

Za ZSSR:

1. N. S. Hruščev, član Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR in prvi tajnik CK Komunistične partije, šef delegacije;
2. N. A. Bulganin, predsednik sveta ministrov ZSSR;
3. A. I. Mikojan, prvi namestnik predsednika sveta ministrov ZSSR;
4. D. T. Šepilov, predsednik odbora za zunanje zadeve Sveta narodnosti Vrhovnega sovjeta ZSSR, član CK KP ZSSR in glavni urednik dnevnika «Pravda»;
5. A. A. Gromiko, prvi namestnik zunanjega ministra ZSSR;
6. P. N. Kuničin, namestnik ministra za zunanjo trgovino vlade ZSSR.

Za FLRJ:

1. Josip Broz-Tito, predsednik republike;
2. Edvard Kardelj, podpredsednik izvršnega sveta Zvezne ljudske skupščine FLRJ;
3. Aleksander Ranković, podpredsednik izvršnega sveta;
4. Svetozar Vukmanović, podpredsednik izvršnega sveta;
5. Koča Popović, državni tajnik za zunanje zadeve;
6. Mijalko Todorović, član izvršnega sveta;
7. Veljko Mičunović, državni podtajnik za zunanje zadeve.

Sestanek bo konec maja 1955 v Beogradu».

KARDELJ

HRUŠČEV

Beograjski dopisnik francoske novinarske agencije AFP poroča v zvezi z gornjo vestjo jugoslovanske agencije Tanjug, da je državni tajnik za zunanje zadeve FLRJ Koča Popović o beograjskem sestanku Tito, Kardelj - Bulganin, Hruščev obvestil veleposlanike Združenih držav Amerike, Francije, Velike Britanije, Grčije in Turčije. Isti dopisnik pravi nadalje da je bilo nato objavljeno skupno jugoslovansko-sovjetsko poročilo, ki potrjuje gornjo vest, katera je potisnila podpis avstrijske državne pogodbe med drugovrstne dogodke trenutnih političnih mednarodnih dogajanj. Agencija AFP objavlja naslednji komentar senzacionalne vesti:

«V zvezi z vestjo zasluzijo poseben poudarek naslednja dejstva:

1. šef delegacije je šef komunistične partije ZSSR Nikita Hruščev, ne pa ministrski predsednik marsal Bulganin. Po drugi strani ni vključen v delegacijo Vjačeslav Molotov, katerega imajo Jugoslovani kot enega izmed tvorcev obsodbe, ki jih je leta 1948 izključila iz Kominforma. Izbor Hruščeva in odsotnost zunanjega ministra Molotova navaja na misel, da bodo med razgovori poiskali splošno rešitev vprašanj, ki zadevajo hkrati ideološka vprašanja in mednarodne probleme.

2. Koča Popović je ob sporočilu sestanka zahodnim predstavnikom zatrjeval, da to nikakor ne pomeni razkola med Jugoslavijo in Zahodom. V dobro obveščenih krogih se poudarja, da je Koča Popović poleg tega baje natančneje obrazložil zahodnim predstavnikom naslednje točke: Sestanek ne bo povzročil nobene spremembe glede neodvisnosti Jugoslavije in tudi ne bo oslabil načela nevmešavanja v notranjo politiko držav, s katerimi je Jugoslavija povezana. Jugoslavija je daleč od tega, da bi prejudicirala odnose z Zahodom — naj bi bil dejal Popović, — ona bo lahko prispevala, da bodo odnosi «postali se bolj tesni». Popović je z druge strani opozoril zahodne veleposlanike na «pozitiven učinek», ki ne bo izostal, in ki ga bo ta najnovejša poteza imela na ljudske demokracije, poteza, ki pomeni hkrati, da je Moskva prekinila s stalinsko politiko, in ki odstranjuje «nepravično obsodbo», ki jo je leta 1948 izrekel Kominform nad Jugoslavijo».

BULGANIN

Scelbova diplomatska „rešitev" ni rešila krize vladne koalicije

Demokristjanska opozicija se ponovno upira - Poslanci PNM in MSI bodo predlagali nezaupnico, enako verjetno Nenni - Zanimivi komentarji o vplivu petroleja na Scelbovo trmasto vztrajanje na krmilu

(Od našega dopisnika)

RIM, 13. Po Gronchijevi zavrnitvi Scelbovega odstopa, ki je bil že vnaprej tako formuliran, da predsednik republike ni mogel ravnati drugače, se je položaj na videz spet normaliziral. Možnost neposredne vladne krize je minila, «razčiščevanje» pa se zavlačuje že toliko časa, da se tudi zdaj ne kaže kot nekaj posebno nujnega. Kazalo bi torej, da je Scelbovi vladi usojeno še dolgo življenje, zlasti ko manjše zavezniške stranke niso znale ali niso hotele izkoristiti najugodnejše priložnosti, ko je vlada tako ali tako morala odstopiti.

Toda če so se socialni demokrati in liberalci očitno vdali prepričanju, da je bolje ostati v kakršnikoli vladi, kot tvegati krizo, ki jih zelo verjetno ne bi več spravila na ministrske stolčke, se ni pomirilo vse v demokristjanski stranki. Način, kako je Scelba «rešil» vladno krizo, je poglobil notranja nasprotja med demokristjani. Opozicijske skupine, združene v tako imenovani «koncentraciji», so pred ostavko vlade zahtevale sklicanje odborov parlamentarnih skupin (podpora demokristjanske stranke Scelbovi vladi je bila sklenjena na sestanku vodstva stranke, v katerem notranja opozicija zaradi večinskega volilnega sistema na kongresu skoraj ni zastopana, medtem ko razpolaga v parlamentarnih skupinah s približno dvema petinama glasov).

Odbora demokristjanskih skupin v poslanski zbornici in senatu pa sta se sestala šele danes, medtem ko so se včeraj zvečer, ko je bilo razvidno, kako se je Scelba izmazal iz zadrege, sestali opozicijski demokristjanski poslanci in izdali poročilo, v katerem poudarjajo, da Scelba ni hotel upoštevati potrebe bistvene razjasnitve političnega položaja in da se odbor poslanske skupine kljub ponovnim zahtevam ni hotel sestati, nato pa zahtevajo takojšnje razčiščenje položaja, pri čemer si «pridržujejo vso svobodo».

Na drugi strani so danes zvečer monarhistični in neofašistični poslanci sklenili predložiti predsedstvu poslanske zbornice resolucijo o nezaupnici vladi. Resolucija pravi, da se vlada, ki ji predseduje Scelba, že sedem mesecev izogiba oni politični razjasnitvi, ki jo tako vztrajno zahtevajo celo same stranke, ki so v vladi udeležene, medtem ko kaže popolna ohromitev vsakega zakonodajnega dela pa tudi upravne delavnosti vlade, da vladna večina pravzaprav ne obstaja, saj se je že večkrat razbila ne samo pri zakonodajni delavnosti, temveč tudi pri bistveno važnih glasovanjih za samo življenje države. Ker kažeta včerajšnji poročili predsedstva vlade in predsedstva republike, da je prišlo do odkritega poskusa, da se drzavnemu poglavarju odvzame njegova uzakonjena prerogativa, parlamentu pa njegova suverena pravica in to «z nesprejemljivo formulo odstopa zaradi osebne poklonitve», zahtevata poslanski skupini PNM in MSI, naj poslanska zbornica izreče vladi nezaupnico in zahteva od nje, naj odstopi.

Zvečer sta se na Montecitoriu sestala tudi odbora socialističnih skupin v senatu in poslanski zbornici. Ob koncu sestanka je bilo izdano poročilo, ki pravi, da se poskuša z neizvršeno ostavko vlade odlašati krizo, ki dejansko traja že od novembra, kar resno škoduje deželi in demokratičnim ustanovam. To se je zgodilo v trenutku, ko sta izvolitev in proglas novega predsednika republike «vzbudila v parlamentu in v vsej deželi pričakovanje novega političnega kurza, ki bi bil že po svoji naravi povsem neskladen s poskusom vodstva demokristjanske stranke, socialnih demokratov in republikancev, da se zadrži razčiščevanje v mejah štiristranske formule». Socialistični parlamentarci se sklicujejo nato na «čut odgovornosti parlamenta» in bodo v bližnjih dneh «sprejeli primerne ukrepe, da se doseže rešitev, ki bi ustrezala interesom dežele in republike, tj. pravi, sestava nove vlade, ki bi s socialistično podporo delala za ustavno obnovo, socialni napredek in mir».

Tudi današnji «Avanti» glasilo PSI, piše, da pripada beseda zdaj parlamentu, in dodaja, da bo iz parlamentarne debate, ki bi se morala nujno začeti, «jasno razvidno, da v parlamentu obstaja večina, ki bo znala spremeniti v dobre zakone, v dobro upravo in v dobre običaje program ustavne obnove in socialnih reform, ki je imel prejšnjo sredo redko srečo, da ga je z avtoriteto in prepričljivo tolmačil novi državni poglavar». Glasilo KPI, «Unità», pa piše, da je zdaj jasno razvidno, da sedanja vlada ne bo šla, če ne bo nagnana, in da je zato potrebno, da vsakdo nedvoumno prevzame svoj del odgovornosti.

Krožijo govorice, da namerava tudi Nenni predložiti resolucijo o nezaupnici vladi, kakor hitro se bo parlament ponovno sestal. Po položaju v demokristjanski stranki je mogoče soditi, da bi bila v tem primeru Scelbova vlada v hudi nevarnosti. Sam Scelba je danes predpoldne obiskal sedež vodstva DC na Piazza del Gesù in se precej dolgo razgovarjal s političnim tajnikom stranke Fanfanijem ter z njegovim namestnikom Rumorjem.

Današnja «Unità» pa objavlja zanimiv uvodnik, v katerem povezuje vladno krizo s petrolejskim vprašanjem. Kot je znano, so v zadnjem času v raznih krajih Italije odkrili petrolejska ležišča, ki so videti precej bogata. Kaj to pomeni za Italijo, ki je skrajno revna na naravnih bogastvih, je razumljivo. Prav tako je razumljivo, da so si domači monopoli, pa tudi svetovne, predvsem ameriške petrolejske družbe takoj poskušale pridobiti čim več ležišč zase. V zvezi s tem traja v Italiji že dalj časa huda diskusija, ki se v parlamentu odraža v razpravljanju o novem zakonu o naftnih ležiščih. Vladna večina je bila med diskusijo v industrijski komisiji večkrat razdeljena, ker je del demokristjanov skupno z liberalci potegnil z desnico, ki v imenu gospodarskih monopolov zagovarja «svobodo privatne podjetnosti», medtem ko se levica skupno s socialnimi demokrati, republikanci in delom demokristjanov zavzema za čim večje državno nadzorstvo in za izkoriščanje petrolejskih virov v državni režiji, ker bi to zagotovilo Italiji največje koristi.

«Unità» pravi, da so razvoj vladne krize osvetlile včerajšnje izjave ministra za industrijo Villabrune pred industrijsko komisijo poslanske zbornice, ki je bila nujno sklicana na zahtevo socialistov in komunistov zaradi glasov, da bo vlada v najkrajšem času izdala koncesije za izkoriščanje petrolejskih virov. Villabruna je izjavil, da se namerava vlada držati rudarskega zakona iz leta 1927 in na njegovi osnovi izdajati koncesije za izkoriščanje in dovoljenja za raziskovanje: dovoljenja takoj, koncesije pa, ko bo vrhovni svet za rudnike odločal o odmeri najemnine.

«Očitno je, pravi «Unità», da je treba obupni poskus, da se zavleče Scelbov odstop, staviti v zvezo s pritiskom petrolejskih trustov, da se izvedejo sklepi, ki so jih trusti vsilili vladi». List omenja pri tem Scelbovo potovanje v Ameriko in poudarja, da je podtajnik Battista svojčas v imenu vlade izjavil, da zakona iz leta 1927 ni mogoče več uporabiti za petrolejska ležišča, odkar poslanska zbornica razpravlja o novi zakonski ureditvi tega vprašanja, medtem ko je Villabruna včeraj to izjavo preklical in poudaril, da se vlada ne čuti vezana s priporočilom komisije, naj do izdelave novega zakona ne izdaja novih dovoljenj in koncesij.

Zanimivo je tudi, da današnji «New York Times» primerja novega predsednika italijanske republike Gronchija z Aneurinom Bevanom «Ne da bi to jasno povedal, je Gronchi dal razumeti svojim poslušalcem, da predlaga vlado, ki bi obsegala tudi leve socialiste in morda celo komuniste,» pravi «New York Times» in tolažljivo nadaljuje, da «zaradi tega še ni treba misliti, da drsi Italija v komunizem».

A. P.

Danes v Varšavi podpis vzhodnoevropske vojaške pogodbe

Delegati so se sporazumeli o ustanovitvi enotnega poveljstva nad oboroženimi silami - Komentar moskovske «Pravde»

VARSAVA, 13. — Uradno javljajo, da bodo pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in vzajemni pomoči med osmimi vzhodnoevropskimi državami (SZ, Albanija, Bolgarija, ČSR, Poljska, Romunija, Madžarska in Vzhodna Nemčija) podpisali jutri.

Na zadnji plenarni seji, ki je bila danes, so delegati pregledali in odobrili vse člene pogodbe in sklenili ustanoviti enotno poveljstvo oboroženih sil osmih držav. Besedilo pogodbe in sklepov konference bo objavljeno jutri.

Današnji seji, ki je trajala samo pol ure, je predsedoval maršal Bulganin. Jutri v Varšavi velika ljudska manifestacija ob priliki podpisa pogodbe.

Moskovska «Pravda» piše v članku, posvečenem varšavski konferenci, da je sovjetska zveza pripravljena odpovedati se vzhodnoevropski zvezi, če zahodne države pristanejo na sporazum o kolektivni varnosti.

«Udeleženci varšavske konference, pravi list, so odločili, da sklenitev prijateljske pogodbe med njimi v nobenem primeru ne pomeni, da odklanjajo nadaljnje napore za ustanovitev sistema evropske kolektivne varnosti. Nasprotno, sklenili so, da bi v primeru ustanovitve takega sistema kolektivne varnosti pogodba med osmimi državami prenehala obstajati».

Faure o Nemčiji po Varšavi

PARIZ, 13. — Francoski ministrski predsednik Faure je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da bosta po varšavski konferenci v Nemčiji dva varnostna sistema. Če bosta to res varnostna sistema, in ta novi položaj morda celo prigodi sporazume v smeri, ki jo je naznačil Mendes France v svojem govoru pred glavno skupščino OZN. Ni mogoče ceporekati, je dejal Faure, da je Nemčija zdaj vključena v dva različna sistema, «prav tako pa ni mogoče oporekati, da je to neugodno za njeno združitev, čeprav ne predstavlja nepremagljive ovire».

SAARBRUECKEN, 13. — Posarska vlada je pristala na rešitev o izvajanju posarskega statuta, kot se je o njej sporazumel ministrski svet ZFZ.

Nixon pojde v Moskvo?

WASHINGTON, 13. — List «Washington Daily News» piše, da bi se moglo tudi zgoditi, da bi ameriški podpredsednik Nixon obiskal Moskvo v odposlanstvu «dobre volje». V tajništvu podpredsednika so na zadevno vprašanje odgovorili, da o tem nič ne vedo.

Pred nekaj dnevi se je v ameriški prestolnici govorilo, da bo Nixon poleti ali pa v začetku jeseni odpotoval v Evropo na uraden obisk, toda teh vesti niso potrdili.

Jugoslavija pozdravlja podpis avstrijske državne pogodbe

BEOGRAD, 13. Na današnji seji zunanjepolitičnega odbora zvezne ljudske skupščine je državni tajnik Koča Popović obvestil odbor o rezultatih obiska predsednika turške vlade Menderesa in o rešitvi avstrijskega vprašanja. Zunanjepolitični odbor je soglasno odobril poročilo državnega tajnika in poslal zunanjepolitičnemu odboru avstrijskega parlamenta poslanico v kateri pozdravlja podpis državne pogodbe in poudarja, da je Jugoslavija stalno podpirala napore ljudstva in vlade Avstrije za neodvisnost v prepričanju, da bo Avstrija, ko bo stopila v vrste enakopravnih in svobodnih narodov, prispevala k utrditvi miru v svetu. Pozdravjamo uspeh konference za neodvisnost Avstrije, poudarjajo člani zunanjepolitičnega odbora, ker je to še en dokaz, da se mednarodna vprašanja in spori lahko rešujejo na sporazumen način v interesu ohranitve in utrditve miru.

Gronchijeva brzojavka predsedniku Titu

BEOGRAD, 13. — Giovanni Gronchi je brzojavno obvestil predsednika republike maršala Tita, da ga je italijanski parlament izvolil za predsednika republike. Novi italijanski predsednik je obenem izrazil prisrčne želje za utrditev in razvoj obstoječih odnosov med obema državama.

V svoji brzojavni čestitki se predsednik republike maršal Tito pridružuje željam novega italijanskega predsednika.

BEOGRAD, 13. Danes se je vrnilo iz Romunije v Jugoslavijo 12 grških otrok, beguncev iz egejske Makedonije, katerih starši žive v LR Makedoniji. To je prva skupina izmed 1000 otrok, ki živijo v vzhodnoevropskih državah in ki se s posredovanjem jugoslovanskega Rdečega križa vračajo k svojim staršem.

Jugoslovanski predlogi o nuklearni energiji

BEOGRAD, 13. — Na prvi mednarodni konferenci za uporabo nuklearne energije v miroljubne namene, ki bo avgusta v Ženevi, bodo jugoslovanski znanstveniki predložili referate o fiziki in tehniki nuklearnih reaktorjev, o raznih možnostih uporabe nuklearne energije v miroljubne namene in o rezervah fosilnih goriv in vodnih sil v Jugoslaviji.

Praznično razpoloženje v Avstriji pred podpisom državne pogodbe

Trije zahodni zunanji ministri so že prispeli na Dunaj, Molotova pa pričakujejo danes opoldne - Raabovih 10 točk avstrijske nevtralnosti

DUNAJ, 13. — Veleposlaniki in njihovi izvedenci so se skupno s predstavniki avstrijske delegacije zadnjič sestali danes predpoldne ob 9.30. Pod predsedstvom sovjetskega veleposlanika Iljiševa so odobrili dokončno besedilo avstrijske državne pogodbe in koordinirali prevod besedila v štiri jezike (angleščina, ruščina, francoščina in nemščina). Besedilo je zdaj popolnoma pripravljeno in državna tiskarna ga bo v 24 urah natisnila.

Načrt pogodbe iz let 1949-50, ki je služil kot osnova za delo konference veleposlanikov, je precej skrajšan. Številni člani so bili črtani, zlasti tisti ki bi omejevali bodočo avstrijsko suverenost, drugi pa upoštevajo spremembe položaja v zadnjih šestih letih, člen 35, ki je osem dni zadrževal delo konference veleposlanikov, pa upošteva avstrijsko-sovjetski sporazum iz Moskve o vprašanju bivše nemške imovine.

Nova pogodba, ki vrača Avstriji popolno suverenost, zatrjuje v uvodu, da se «Avstrija ne more izogniti določene odgovornosti, ki izhaja iz njenega sodelovanja v vojni». Vendar obnavlja pogodba popolno avstrijsko svobodo na vojaškem področju, toda brez atomskega orožja. Prav tako je v sedanjem besedilu ohranjena prepoved, da Avstrija ne sme kupovati nemškega in japonskega vojaškega materiala.

Zunanji ministri štirih velesil, ki se bodo sestali jutri popoldne, verjetno v poslopju zavezniškega sveta, kjer je bila tudi konferenca veleposlanikov, bodo dokončno odobrili besedilo pogodbe in se seznanili z zadnjimi spremembami. Pogodba bo podpisana v nedeljo predpoldne ob 11.30 v gradu Belvedere. Popoldne pa bo v gradu Schoenbrunn avstrijska vlada priredila svečan sprejem.

Med svojim dunajskim bivanjem se bodo štirje zunanji ministri sestali tudi jutri zvečer na večerji v ameriškem veleposlaništvu, kjer stanuje John Foster Dulles. V diplomatskih krogih sodijo, da bodo ob tej priložnosti nedvomno izmenjali mnenja o vprašanjih svetovne politike, zlasti v zvezi z vabilom za sestanek štirih.

Zahodni zunanji ministri so danes že prispeli na Dunaj, medtem ko pričakujejo Molotova, ki se bo pripeljal z letalom iz Varšave, jutri opoldne. Prvi je prispel ameriški državni tajnik John Foster Dulles. Njegovo letalo je pristalo ob 12.45 na letališču Tulln v ameriškem sektorju. Na letališču ga je sprejel avstrijski zunanji minister Figl s podtajnikom v zunanjem ministrstvu Kreiskyjem in številnimi drugimi predstavniki. Nekoliko kasneje je na letališču Schwechat pristalo letalo angleškega zunanjega ministra Harolda MacMillana, ki ga je prav tako sprejel zunanji minister Figl. Kasneje popoldne, ob 18.30, je prispel na Dunaj francoski zunanji minister Pinay.

Ob svojem prihodu je Dulles dal tisku kratko izjavo, v kateri je dejal, da nikoli ni bil tako zadovoljen kot med potovanjem na Dunaj, kjer bo podpisal avstrijsko državno pogodbo. Dulles je zatrdil, da je bilo vedno eno izmed glavnih načel ameriške politike, da je treba pomagati Avstriji, da ponovno pridobi svobodo in neodvisnost. Figl se je Dullesu zahvalil za ameriško pomoč Avstriji, brez katere, je dejal, nikoli ne bi bilo mogoče doseči državne pogodbe, ki jo avstrijsko ljudstvo pričakuje že deset let.

Popoldne je Dulles napravil kratek vljudnostni obisk na Ballhausplatzu pri kanclerju Raabu in podkanclerju Schaerfu.

Francoski zunanji minister Pinay pa je imel pred odhodom na Dunaj v Parizu kratko tiskovno konferenco, med katero je izjavil, da ni bil določen noben dnevni red za sobotne razgovore z Molotovom na Dunaju in da se bo torej med njimi mogoče dotakniti katerega koli vprašanja. Nato je izjavil, da je francoska vlada zelo zadovoljna zaradi ugodnih perspektiv za konferenco štirih na najvišji ravni, ki odgovarja večkrat poudarjeni želji francoske vlade. Izrazil je tudi upanje, da bo do konference prišlo kmalu.

Medtem je ves Dunaj že svečano okrašen in pripravljen za sprejem. Kakor hitro se bo v nedeljo začela v dvorcu Belvedere slovesnost podpisovanja pogodbe, bodo zazvonili zvonovi vseh dunajskih cerkva, ki se jim bodo opoldne pridružili zvonovi po vsej Avstriji. V mestu in po vsej deželi vlada že zdaj praznično razpoloženje.

Bonnski «General Anzeiger» pa objavlja danes izjavo kanclerja Raaba o avstrijski nevtralnostni politiki. Raabova izjava obsega naslednjih deset točk

1. Avstrijska želja po nevtralnosti nedvomno odgovarja najglobljim težnjam ogromne večine prebivalstva. 2. Izbrana nevtralnost ne predstavlja pasivnega stališča, temveč bo predvsem konstruktivna. 3. Nevtralnost mora izražati željo, da se z aktivno politiko podpira razvoj, ki bo vodil k ravnotežju in miroljubni rešitvi spornih vprašanj v Srednji Evropi. 4. Na ta način se bo Avstrija prvič po letu 1918 vrnila k svoji najpristnejši politični koncepciji. 5. Zvestoba načelom krščanskega zahoda in duhovna pripadnost k zahodnemu svetu sta dve očitni dejstvi in obenem pogoj za konstruktivno nevtralno politiko. 6. Volja Avstrije, da se aktivno politično udejstvuje, povzroča, da bo usoda dežele spet v največji meri odvisna od duhovnih in moralnih kvalitet njenega prebivalstva. 7. Ljudstvo, ki ne poskuša svobodno razpolagati samo s seboj in ki rajši ostane orodje drugih držav, uničuje svojo lastno prihodnost. 8. Za narode ni hiralnic. Proti stalni nevarnosti razcepitve postavlja Avstrija celovitost in nevtralnost združenega naroda ob jamstvu velesil. 9. Avstrijska odločitev znatno zmanjšuje nevarnost oboroženih spopadov v Evropi. 10. Avstrijska politika je usmerjena izključno k ohranjevanju in utrjevanju miru. Nobena druga politika ne bi mogla preprečiti, da Avstrija v primeru nove vojne ne bi postala prizorišče velikih strahot.

Faure o razgovorih zaradi Južnega Vietnama

Poudaril je, da se misli Francija držati ženevskega sporazuma in je potrdil, da ZDA močno podpirajo Diema

PARIZ, 13. — Predsednik francoske vlade Faure je danes na tiskovni konferenci v zvezi s položajem v Južnem Vietnamu izjavil, da med njim in Dullesom «ni bilo pisanih obveznosti ali sporazumov», pač pa «primerjava navodil, ki bodo dana predstavnikom Francije in ZDA». Dodal je, da je namen Francije in ZDA «pomagati mladi vietnamski državi, da se organizira, tako da bo lahko v dobrih pogojih izvedla volitve julija 1956, kakor določa ženevski sporazum». Pripomnil je, da je Francija odločena, izvesti ta sporazum, in da Dulles ni med razgovori zahteval odložitve volitev.

Kar se tiče evakuacije francoskega ekspedicijskega zbora, je Faure izjavil, da južnovietnamska vlada ni še predložila francoski vladi uradne zahteve za umik francoskih čet ali pa za njihovo grupacijo b 17. vzporedniku. Dodal je, da ne vidi ovir za umik čet, poudaril pa je, da je treba upoštevati ritem umika kakor tudi varnost Francozov v Indokini. Sedaj je ritem že določen in Francija nima namena menjati ga. Ko bo ekspedicijski zbor dosegel določeno število, se bo na podlagi tedanjih okoliščin videlo, kaj je potrebno napraviti.

Kar se tiče Diemove vlade, je Faure izjavil: «Gotovo je, da želi ameriška vlada podpirati Diemovo vlado. Kar se nas tiče, nimamo nobenih pogojev glede tega. ZDA kakor Francija nimata pravice vmešavati se in izvajati neposreden pritisk na južnovietnamsko vlado. Obe državi želita, da bi ta vlada predstavljala kolikor mogoče široki sektor javnega mnenja in želita, da bi poizkus, ki ga predstavlja ta vlada, uspel».

«Čeprav izrekam priznanje za nekatere stvari Diemovi vladi, je dodal Faure, sem bil morda v bližnji preteklosti primoran ugotoviti, da bi se ta vlada lahko zdela neprimerna, da izvrši svoje naloge. Prva preosnova, ki jo je Diem izvršil, nam ne dovoljuje, da bi na prvi pogled izrekli neugodno oceno».

Iz Sajgona javljajo medtem, da je preosnovana Diemova vlada na svoji prvi seji sklenila ustanoviti medministrski odbor, ki naj pripravi splošne volitve. Odbor bo imel nalogo zlasti zbrati mnenje političnih osebnosti in pravnikov o načinu izvedbe volitev.

V Hajfong pa je danes vkrcala severnovietnamska vojska, ki jo je prebivalstvo pozdravljalo in obsipalo s cvetjem.

Vojaški izdatki ZDA

WASHINGTON, 13. Predstavniška zbornica je odobrila Eisenhowerjev vojaški program, ki določa znižanje števila mož v vojski in mornarici za 107.300 in povečanje števila mož v letalstvu za 5.000. Proračun določa 31 milijard 488.206.000 dolarjev izdatkov, ki skupno z zneskom, ki je ostal na razpolago od prejšnjih nakazil, daje na razpolago obrambnemu departmaju v prihodnjem finančnem letu 43.081.000.000 dolarjev.

Pomorski program predvideva zgraditev 34 novih ladij, med katerimi bo 5 velikih nosilk letal in 8 podmornic, od katerih bodo tri na atomski pogon.

Saudovo posredovanje med Kabulom in Karačijem

RIAD, 13. Kralj Saud je sklenil poslati v Afganistan in Pakistan posebno delegacijo, ki bo izročila afganistanskemu kralju in pakistanskemu generalnemu guvernerju njegovo osebno poslanico, v kateri priporoča mirno rešitev spora. Pakistanska vlada je javila, da je sprejela ponudbo Saudove Arabije za posredovanje.

Tudi v Londonu in Washingtonu so objavili predloge o razorožitvi

Objavili so dokumente z nekaterimi dosedanjimi zahodnimi predlogi kot odgovor na objavo sovjetskih predlogov

WASHINGTON, 13. — Predstavnik državnega departmaja je danes sporočil, da bodo objavili kakih 12 dokumentov v zvezi s konferenco o razorožitvi, ki zaseda v Londonu. Dokumente bodo objavili istočasno tudi v Londonu. Ti dokumenti vsebujejo predloge štirih zahodnih držav in Sovjetske zveze.

V ameriških uradnih krogih obrazložujejo ta sklep s tem, ker je sovjetska vlada v zadnjih 15 dnevih že dvakrat objavila sovjetske predloge. Kakor javljajo, so bili dokumenti objavljeni v Washingtonu že nocoj. Tudi Foreign Office je objavil nocoj nekatere podrobne informacije o predlogih Velike Britanije, ZDA, Kanade in Francije v pododboru OZN za razorožitev.

Kar se tiče atomskega orožja, so zahodni delegati zahtevali naj se uničenje in odprava atomskega orožja in drugega orožja za množično uničevanje izvrši pod nadzorstvom učinkovitega mednarodnega sistema. Po tem uničenju bodo dobave zadevnega materiala namenjene samo v miroljubne namene. V tem štadiju bi morale vse države prispevati za razvoj miroljubne uporabe atomske sile z vsemi sredstvi, zlasti pa v okviru mednarodne agencije za atomsko silo. Del prihrankov, ki bi jih dobili zaradi svetovne razorožitve, bi morali uporabiti za potrebe nezadostno razvitih dežel.

Kar se tiče znižanja vojaških sil in že znanega najvišjega števila, so zahodne sile tudi predlagale, naj to število velja ne samo za vojsko, mornarico in letalstvo, pač pa tudi za polvojaške sile in za vse tiste sile, ki so namenjene za notranjo varnost in ki so vojaškega značaja.

Predlagano je tudi bilo, da ne more nobena država imeti ali nakupiti večje količine orožja in opreme od one, ki bo potrebna za vojaške sile, ki bodo dovoljene na podlagi sporazuma o razorožitvi. Razen tega bi morala biti vrsta oborožitve in opreme taka, da bi onemogočila koncentracijo celotne oborožitve in vseh dovoljenih vojaških sil na račun, da bi lahko ogrožale mir in mednarodno varnost.

Razen tega so zahodni delegati stavili tudi podrobne predloge glede mednarodnega nadzorstva. Nadzorstveni organi morajo imeti vso oblast, da jamčijo dejansko spoštovanje vseh določb sporazuma o razorožitvi. Imeti morajo tudi vso oblast, da lahko zagotovijo, da se bo atomski material uporabljal na podlagi določb konvencije. Razen tega morajo imeti možnost inšpekcij kjer koli. Dovoljen jim mora tudi biti neomejen dostop in bivanje ter gibanje v nostranjosti držav, ki bi podpisale sporazum o razorožitvi.

General Taylor naslednik Ridgwaya

WASHINGTON, 13. Predsednik Eisenhower je imenoval generala Maxwella Taylora za novega načelnika generalnega štaba ameriških kopenskih sil namesto generala Ridgwaya. Njegovo imenovanje velja od 30. junija dalje. General Taylor je sedaj vrhovni poveljnik ameriških sil združenega poveljstva na Daljnem vzhodu in je bil vrhovni poveljnik osme ameriške armade med korejsko vojno. Za poveljnika ameriških sil na Daljnem vzhodu je bil imenovan sedanji poveljnik osme armade general Lyman Lemnitzer. General Ridgway, ki ima sedaj 60 let, bo odšel v pokoj.

Pogajanja o ribolovu se pričnejo v juniju

BEOGRAD, 13. — Po vesteh Jugopresa se bodo verjetno junija pričela v Beogradu jugoslovansko-italijanska pogajanja o ribolovu na Jadranu. Pričakujejo, da se bodo obenem v Beogradu nadaljevali tudi razgovori o kreditnih aranžmajih, ki so se začeli marca v Rimu. Ti aranžmaji bodo omogočili Jugoslaviji nabavo investicijske opreme v Italiji.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1904 umrl F. A. Bredihin, ruski astronom. Rojen je bil leta 1831.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, SOBOTA 14. maja
Bonifacij, Svetolik
Sonce vzide ob 4.36 in zatone ob 19.27. Dolžina dneva 14 51 Luna vzide ob 0.27 in zatone ob 10.52.
Jutri, NEDELJA 15. maja
Zofija, Jaromila

PRIHODNJE LETO BO TRST ZAČEL DOBIVATI NOVO OBLIČJE

GLAVNE ZNAČILNOSTI NOVEGA mestnega regulacijskega načrta

Novi načrt se bo v glavnem omejil na nova urbanistična področja in na velika javna dela - Stari del mesta bodo začeli rušiti

Sedanji regulacijski načrt našega mesta, ki je bil izdelan 1933. leta, ne ustreza več novim urbanističnim zakonom iz l. 1942 ter drugim, ki so izšli kasneje in ki določajo, da morajo vsa mesta izdelati nov regulacijski načrt najkasneje do 31. decembra letos. Zato je tudi tržaški občinski tehnični urad že pripravil nov mestni regulacijski načrt, ki ga bodo začeli po zakonu izvajati prihodnje leto. O tem novem načrtu je govoril na razpravi o letošnjem občinskem proračunu odbornik za javna dela, podzupan ing. Visintin in orisal njegove osnovne spremembbe in novosti.

Ing. Visintin je poudaril, da se bo novi načrt glede na dejstvo, da je bil dosedanji vzorno izdelan in izvajan, v glavnem omejil na nova urbanistična področja, ki niso bila do sedaj vključena v mestno področje in na vključitev v načrt velikih javnih del v povojnih letih, ki predstavljajo temelje bodočega Trsta za 300 tisoč prebivalcev, na čigar osnovi se že sedaj izvajajo razna dela (vodovodi, ceste, uradi, zelenjavni trgi, klavnica, pokopališče).

Novi regulacijski načrt predvideva za središče mesta (staro mesto) bonifikacijska dela s popolnim rušenjem nehigienskih in za stanovalce nevarnih stanovanjskih hiš. Novo stanovanjsko področje, ki bo nastalo s porušenjem starih hiš, bo sorazmerno razdeljeno na celotno površino, vštevši nove ceste, vrtove in področje namenjeno javnim uradom in ustanovam (šole, cerkve, uradi, zelenjavni trgi), ki bodo morale biti že predhodno določene. Število prebivalstva na tem novem mestnem področju ne bo smelo preseči 500 oseb na hektar površine. Hkrati je v novem regulacijskem načrtu predvideno novo obsirno cestno omrežje, ki bo povezovalo mestno središče s predmestji, kjer bodo nastali novi stanovanjski predeli.

Nove osnovne poteze tega regulacijskega načrta bodo predstavljale velike prometne ceste in sicer: dve krožni ceste (ena ob morju in ena na hribu). Osnovna os teh cest bo sedanja prometna žila: Ul. Carducci, Sonnino, predor Bajamonti in končno povezava mesta z bodočo avtocesto Benetke-Trst, od katere se bodo odcepile začenši pri Sesljanu naslednje ceste: 1. obmorska cesta Trst-Sesljan; 2. Opčine-Trst (Ulica Fabio Severo); 3. Katinara-Trst; 4. Katinara - Žavlje (industrijsko pristanišče). To omrežje se izpopolnjuje z železniškim omrežjem, ki bo vezalo dve železniški postaji (glavno in postajo pri Sv. Andreju) z novo enotirno progo zgrajeno v predoru izven mesta. S tem bo odpadla sedanja neprimerna zveza ob morski obali. Glede tega vprašanja so ze razpravljali v Rimu in sklenili, da se obnovi in razširi glavna postaja in hkrati tudi zgradi nova zveza med obema postajama. Hkrati pa so tudi sklenili, kot smo že poročali, da se spojita železniški postaji na Opčinah.

V novi mestni regulacijski načrt bodo vključili tudi nova mestna področja, ki so nastala v povojnih letih, in sicer: Sv. Ivan, Elizejske poljane, Sv. Sobota, Lovec, Čarbola, Greta, Križ, Prosek, industrijsko pristanišče v Žavljah in tako imenovano stanovanjsko področje industrijskega pristanišča, kjer bodo zgradili hiše za 20.000 prebivalcev.

OD 1. JULIJA DALJE

Povišanje taks na avtomobile in motorje

S 1. julijem bo stopil v veljavo nov zakon o povišanju taks za kroženje z avtomobili in motorji. Po tem zakonu, ki je bil včeraj odobren v Rimu in ki bo postal veljaven z njegovo objavo v Uradnem listu, bodo takse naslednje:

Tarifa A: Motorna kolesa in motorji s prikolico do 3 ks 4.800 lir letno; od 3 do 6 ks 6.500 lir; nad 6 ks 10.000 lir.

Tarifa B: Kolesa s pomožnim motorjem do 50 kub. cm 1.500 lir letno; motoskuterji in lahka motorna kolesa od 50 do 125 kub. cm 4.200 lir letno.

Tarifa C: Osebni avtomobili bodo taksirani po naslednji razpredelnici:

Do 5 ks lir 7.500 letno, do 6: 8.000, 7: 8.500, 8: 9.500, 9. 10.000, 10: 10.500, 11: 15.000, 12: 18.000, 13: 21.300, 14: 27.000, 15: 31.500, 16: 36.000, 17: 43.200, 18: 48.000, 19: 54.480, 20: 61.200, 21: 66.300, 22: 71.400, 23: 76.500, 24: 81.600, 25: 86.700, 26: 91.800, 27: 96.900, 28: 102.000, 29: 107.100, 30: 112.200, 31. 117.300, 32: 122.400, 33: 127.500, 34: 134.400, 35: 141.000, 36: 147.900, 37: 154.800, 38: 161.400, 39: 168.300, 40: 175.200, 41: 181.800, 42: 188.700, 43: 195.600, 44. 202.200, 45: 209.100.

V torek na uradu za delo

razgovori med CRDA in Del. zvezo

V torek bo na uradu za delo sestanek predstavnikov ravnateljstva CRDA in Delavske zveze, ki ga je sklical urad za delo na zahtevo te sindikalne organizacije. Na sestanku bodo razpravljali o protestu Delavske zveze proti ravnateljstvu CRDA, ki je poslalo pisane opomine več sto delavcem CRDA, ki niso opravljali 2. in 3. maja nadur, ker Delavska zveza do takrat še ni podpisala sporazuma za rešitev poslednjega spora v CRDA. Delavska zveza trdi, da so opomini delavcem, ki niso opravljali nadur, neupravičeni in da tudi nasprotujejo črki in duhu zadnjega sporazuma.

ECA v aprilu

Od 1. do 30. aprila je občinska podporna ustanova (ECA) razdelila večje vsote denarja in sicer 22,766.209 lir podpore raznim ustanovam, ki so vzdrževale skupno 1184 oseb, med njimi 718 odraslih in 466 otrok; 15,595.309 lir denarnih podpor 5.780 revnim družinam, 35,698.809 lir denarnih podpor 4.748 med vojno oškodovanim družinam; 17 milijonov 960.000 lir raznim drugim podpornim ustanovam.

SLOVENSKI VOKALNI OKTET DANES ZOPET MED NAMI

Danes nastopi na Opčinah, jutri v Križu, v ponedeljek pa v Trstu

Ko pride k nam Slovenski oktet iz Ljubljane je za tržaške Slovence vedno praznik, naj bo petek ali svetek. Od svojega zadnjega obiska v Trstu si je ta odličen vokalni korpus pridobil evropski sloves. Ob priliki njegovih gostovanj po Belgiji in na Holandskem so tamkajšnji časopisi izrekli o njem tako visoko mnenje, kakor so ga deležni le najkvalitetnejši ansambli mednarodnega slovesa. Posebno priznanje je dobil tudi s tem, da so ob omenjenem gostovanju nekatera podjetja za izdelavo gramofonskih plošč napravile odlične posnetke njegovih izvedb. Za svoja gostovanja v drugih evropskih državah si je oktet svoj repertoar razširil še z nekaterimi pomembnimi vokalnimi skladatelji tujih narodnosti. Vključil je v svoj program enega največjih polifonikov 16. stoletja ORLANDA LASSUSA brez katerega si skoraj ne moremo zamisliti sporeda kvalitetnejšega pevskega korpusa. Novost za naše poslušalce pa bo Gagliarda benečanskega skladatelja BALDASSARE DONATIJA. Gagliarda predstavlja plesno pesem francoskega izvora, ki se je pojavila konec 15. stoletja v Lombardiji. ROBERT SCHUMANN je dobro znan po svojih instrumentalnih in solističnih delih, manj pa po vokalnih. Napisal je tudi nekaj zborovskih skladb, zato je pravilno, da tega velikega romantika spoznamo tudi s te strani. Madžar ZOLTAN KODALY je danes na sporedu vseh onih redkih evropskih pevskih ansamblov, ki hočejo ohraniti zanimanje glasbenega občinstva za zborovsko literaturo. Njegova sodobna tehnična sredstva dokazujejo, da zborovska glasba še ni izčrpala svoje razvojne možnosti in da moramo pričakovati v tej panogi glasbene umetnosti še nove vzpone, čeprav se v naših dneh zdi, da je instrumentalna — posebno simfonična glasba — pomaknila čisto vokalno v ozadje. V zadnjih 10 letih so si priborile mesto v koncertnih dvoranah CRNSKE DUHOVNE PESMI, zato je razumljivo, da je tudi Slovenski oktet sprejel v svoj program tudi to posebnost današnje zborovske literature.

Poleg teh zastopnikov svetovne vokalne glasbe, pa bo seveda večji del sporeda sestavljen iz del domačih slovenskih in jugoslovanskih skladateljev. Slišali bomo zopet Galiusa, Ravnika, Tomca, Simonitija, Miloševića, Gotovca in druge. Koncert nam bo poleg čisto estetskega in čustvenega užitka nudil interesantno primerjavo med našo in svetovno zborovsko tvornostjo. Za ljubitelje slovenske narodne pesmi pa ne bo manjkalo nekaj priljubljenih domačih napevov.

Sloves in pa posebna priljubljenost članov okteta bo brezdvomno privabila k koncertu vso našo glasbeno publiko.

Danes pogreb žrtev tragedije v Cerovljah

Nad krvavo tragedijo v Cerovljah, kjer je priletni Tocchetti zaradi svoje blazne ljubezni ubil komaj 20-letno Giulietto Franduti, njeno teto Emilijo Clabot por. Haefele in končno še samega sebe, bo danes padel zastor: zjutraj bo namreč pogreb vseh treh. Ob 10. uri bodo odpeljali Tocchettija verjetno na pokopališče pri Sv. Ani, kjer ga bodo začasno pokopali. Pol ure kasneje pa mu bosta sledili Giulietta in njena teta. Baje trupel ne bodo, in to na prošnjo sorodnikov, izpostavili v mrtvašnici.

Včeraj je prišla v naše mesto z avtom Fiat 1400 Tocchettijeva žena, ki se je zglasila najprej na kvesturi in nato še na sodišču. Kakor smo izvedeli, je prispel v Trst tudi mož Haefelove in sorodniki prezgodaj umrle Giuliette.

Tako bo končno zavladal molk in tragedija bo šla počasi v pozabo. Le policija bo verjetno še nekaj dni preiskovala in končno izročila akte sodišču; kazenskega postopka pa ne bo, kajti mrtveci ne morejo odgovarjati za svoja dejanja.

Huda nesreča v Ul. Udine

Zrtev hude prometne nesreče je včeraj kmalu po poldnevu postala 56-letna Angela Ferro por. Maschietto iz Ul. Udine, katero je podrl na tla filobus proge št. 5. Zaradi padca so morali nesrečnico odpeljati v bolnišnico, kjer so jo pridržali zaradi prebitja lobanje na I. kirurškem oddelku.

Kakor je policija ugotovila po nesreči, je ženska stopila s pločnika in hotela prekoračiti cesto prav v trenutku, ko je privozil filobus, ki ga je šofiral 32-letni Remigio Cossino iz Ul Roncheto. Ta je opazil nevarnost in je takoj pritisnil na zavore, a vse je bilo zaman: težko vozilo je zdrsnilo naprej in Maschiettovo z vso silo vrglo ob tla.

Zdravniki so si zaradi njenega izredno resnega stanja pridržali prognozo.

5 kg opija zaplenila policija?

Pred približno 10 dnevi je policija z agenti v civilu obkolila neki trg našega mesta in čakala osebo, ki bi morala imeti pri sebi precejšnjo količino opija. Verjetno je bila zadeva izdana in komaj je neki R. F., znan kot kolesar, stopil v neki bar, kjer je bil že bivši igralec Triestine C. P. D., baje v družbi svoje zaročenke, so agenti vstopili in opazili, kako je prišlec naprosil prijatelja, da bi mu pridržal zavoj. Ta je privolil, toda nekaj sekund zatem so agenti oba aretirali in zavoj zaplenili.

Govori se, da je bilo v zavoju 5 kg opija. Krožijo govorice, da so R. F. prijavili sodišču, medtem ko so C. P. D. po dveh dneh izpustili. O zadevi policija še ni izdala nobenega poročila, zaradi česar smo v pričakovanju uradnega poročila registrirali le govorice, ki krožijo po mestu.

Tram na nogo

Med razkladanjem desk s parnika, ki je zasidran ob pomolu pristanišča Duca D'Aosta, je 23-letnemu težaku Eligiu Indrigu iz Ul. delle Monache priletel na nogo tram, ki je padel s kupa, katerega je prenašal ladijski žerjav.

Kljub hudim bolečinam se je Indrigo sam odpravil v bolnišnico, kjer so mu ugotovili zlom kosti v gležnju desne noge, zaradi česar so ga pridržali s prognozo okrevanja, razen seveda, če ne nastopijo komplikacije, v 20 dneh na ortopedskem oddelku.

Izplačevanje pokojnin INPS

Obveščajo se vsi tisti, ki uživajo starostno ali invalidsko pokojnino Zavoda za socialno zavarovanje (INPS), da bo pokojnine, ki so jih normalno plačevali uradi INPS v Ul. Rismondo, Ul. Industria in Ul. Lazzaretto vecchio, pa tudi osrednji urad INPS v Ul. Carducci, od danes, 14. maja zjutraj, izplačeval urad za delo, visoko pritličje, soba št. 2.

Interesenti lahko pridejo po pokojnine v uradnih urah, ki so od 8-12 in od 15-17 vsak dan razen sobote, v soboto pa od 8-12.

Upokojencem, ki dobivajo pokojnino v Miljah, bo danes, 14. maja, izplačeval pokojnine tamkajšnji urad za posredovanje dela (Ufficio di collocamento).

Razna obvestila

V DIJASKEM DOMU
3. RODITELJSKI SESTANEK

Dijaški dom v Trstu vabi starše svojih rednih in zunanjih gojencev na 3. roditeljski sestanek, ki bo jutri dne 15. maja ob 9. uri v Dijaškem domu v Ul. Buonarotti 31.

Roditeljski sestanek služi izmenjavi misli o vzgojnih vprašanjih, ki koristi razvoju in rasti naših otrok.

Prosimo za točnost!

Uprava

Izleti

Izlet SPDT. Jutri 15. t. m. priredi SPDT izlet na Volnik. Zbiranje na postaji openskega tramvaja ob 14. uri.

Jamarski izlet SPDT. V nedeljo 15. t. m. priredi SPDT jamarski izlet v okolico Bazovice Odhod ob 8. uri z avtobusne postaje v Trstu, z Opčin in drugih krajev približno ob isti uri. Skupni sestanek v Bazovici.

PLANINSKI IZLET SPDT V BENESKO SLOVENIJO

SPDT priredi v nedeljo 22. t. m. planinski izlet v Beneško Slovenijo, in sicer na Staro goro, v Trčmun na grob Ivana Trinka ter v Landerško jamo. Vpisovanje na sedežu v Ul. Machiavelli 13 vsak dan od 19. do 20. ure do prihodnje sobote.

Od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 13. maja 1955 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 8 oseb, porok pa je bilo 10.

POROČILI SO SE: prodajalec Vittorio Ruttar in šivilja Silvana Sahar, klepar Letterio Robert in šivilja Elisa Girotto, mehanik Eraldo Ferfolja in gospodinja Mariagrazia Capodei, mehanik Giovanni Predonzani in gospodinja Giorgia Bisiacchi, geometer Romano Loche in gospodinja Nadia Simeoni, doktor leposlovja Bruno Fumich in doktor leposlovja Maria Furlani, uradnik Nicola Comunale in gospodinja Maria Motti, mehanik Aldo Ravalico in prodajalka Renata Milcovich, agent CP Mario Brazzatti in gospodinja Pierina Leban, prodajalec Daniele Ciacchi in gospodinja Edda Schillani.

UMRLI SO: 73-letna Marija Zlivic por. Martinuzzi, 83-letna Katarina Klokocki por. Magličić, 69-letni Vittorio Giurco, 80-letni Vincenc Pojavnik, 62-letni Alojz Bizjak, 88-letna Frančiška Rojc vd. Javornik, 21-letni Guido Sferco, 85-letni Giuseppe Mongelli.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 19.4, najnižja 11, ob 17. uri 18.5. Zračni tlak 1016.1 pada. Veter zapadnik 6 km na uro, vlaga 63 odst., nebo 2 desetini pooblačeno, morje nekoliko razgibano, temperatura morja 15 st.

ING
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

PREDSTAVE V AVDITORIJU V TRSTU

V ČETRTEK 19. maja ob 10.30 dopoldne:

„PASTIRČEK PETER IN HRABRI BRILJANTIN"

Mladinska igra - bajka v štirih dejanjih. Spisal: Oskar Wuehner. Prevedel: Ivan Cesar. Režiser: Jožko Lukeš. Scenograf: Jože Cesar.

V ČETRTEK 19. maja ob 20.30 PREMIERA

„FILUMENA MARTURANO"

Igra v treh dejanjih. Spisal Eduardo De Filippo. Prevedel I. Cigoj. Režiser Jože Babič. Scenograf Jože Cesar.

Filumena Marturano - Nada Gabrijelčičeva; Domenico Soriano - Modest Sancin; Alfredo Amoroso - Rado Nakrst; Rosalia Solimeno - Ema Starčeva; Diana - Zlata Rodoškova; Lucia, sobarica - Soča Hafnerjeva; Umberto - Miha Baloh; Riccardo - Silvij Kobal; Michele - Julij Gustin; odvetnik Nocella - Stane Raztresen; postrežnik - Josip Fišer.

V PETEK 20. maja 1955 ob 20.30 PONOVITEV.

GLASBENA MATICA V TRSTU

V ponedeljek 16. t. m. ob 21. uri v Avditoriju

SLOVENSKI VOKALNI OKTET IZ LJUBLJANE

Spored obsega umetne in narodne pesmi domačih in tujih avtorjev.

Vabila bodo na razpolago v Ul. Roma 15-II., telefon št. 31-119, danes od 11. do 13. in od 16. do 19. ure, jutri od 11. do 13. ter v ponedeljek od 11. do 13. in od 16. do 21. ure, v drogeriji Saimer v Barkovljah ter v tobakarni Prosen pri Sv. Ivanu.

Oktet bo nastopil tudi **danes 14. maja ob 20.30** v Prosvetnem domu (Ul. Ricreatorio štev. 1) **na OPČINAH in jutri 15. maja ob 14.30 v gledališču v SV. KRIZU.**

Za koncerta na Opčinah in v Sv. Križu bodo vabila na razpolago pred pričetkom koncerta.

Sindikat slovenskih šolnikov sporoča svojim članom, da se bo drugi redni občni zbor vršil jutri 15. t. m. ob 8.30 v risalnici višje realne gimnazije v Ul. Lazzaretto vecchio 9-II. in ne v šoli pri Sv. Ivanu, kot je bilo prvotno napovedano.

Glavni odbor

KINO

Rossetti. 16.30: «Rodila se je zvezdnica», J. Garland, James Mason.
Excelsior. 16.00: «Madame Du Barry», M. Carol, D. Ivernel.
Feuice. 16.00: «Prošnja za pomilostitev», M. Morgan, R. Vallone.
Nazionale. 16.00: «Carodej Houdini», T. Curtis, J. Leigh.
Filodrammatico. 15.30: «Pred orkanom», V. Heflin, A. Ray.
Supercinema. 16.00: «Streljanje ob zori», P. Laurie, R. Colhoun. Mladinj izpol 16 let prepovedano.
Arcobaleno. 15.30: «Pred orkanom», V. Heflin, A. Ray.
Astra Rojan. 16.00: «Igralka», J. Simmons.
Capitol. 16.00: «Neznan ljubimec», V. Heflin, G. Rogers. Mladoletnim prepovedano.
Cristallo. 16.00: «Attila» Anthony Quinn, S. Loren.
Grattacielo. 15.30: «Norosti leta» M. Monroe.
Alabarda. 15.00: «Bosa grofica», A. Gardner. Mladoletnim prepovedano.
Ariston. 16.00: «Revščina in plemenitost», Toto.
Armonia. 15.00: «Sanje Boheme», K. Grayson.
Aurora. 16.00: «Živi torpedi», R. Vallone.
Garibaldi. 15.30: «Velika vročina», G. Ford.
Ideale. 16.00: «Pošast v Ul. Morgue», P. Medina. Mladoletnim prepovedano.
Impero. 16.00: «Plesala bom s teboj med zvezdami», H. Marx.
Italia. 16.00: «Cigan», Donna Corcoran.
S. Marco. 16.00: «Cirkus presenečenj», C. Beatty.
Kino ob morju. 16.00: «Toto išče mir», Toto.
Moderno. 16.00: «Steza slonov», E. Taylor.
Savona. 15.30: «Fopoln zločin» R. Milland.
Viale. 16.00: «Karavana Luna Parka», A. Baxter.
Vittorio Veneto. 16.00: «Veliko upanje», L. Maxwell.
Azzurro. 16.00: «Bengalski streleci», R. Hudson.
Belvedere. 16.00: «Ježa rdečih vragov», S. Hayden.
Marconi. 16.00: «Rojena za ljubezen», E. Williams.
Massimo. 16.00: «Divji nokturno» B. Stanwyck.
Novo Cine. 15.30: «Saratoga», G. Cooper.
Odeon. 16.00: «Ljubezni pol stoletja», S. Pampanini.
Radio. 16.00. «Konec tirana», J. McCrea.
Secolo. 16.30: «Proces proti mestu», A. Nazzari.
Skedenj. 18.00: «Zaklad svete reke», J. Payne.
Kino na Opčinah 18.00: «Mogambo», C. Gable, A. Gardner.

RADIO

SOBOTA 14 maja 1955

TRST POSTAJA A

11.30 Lahki orkestri; 12.00 Predavanje: Naše povrtnine in zdravje; zapeljivi beluši; 12.10 Za vsakogar nekaj; 13.00 Operni duети, kvarteti in zbori; 13.30 Lanke melodije; 14.00 Helen Traubel; 14.15 Kulturni obzornik; 14.25 Ritmične popevke; 14.45 Odlomki iz Bizetove opere «Carmen»; 15.00 Melodije iz revij; 15.30 Pogovor z ženo; 16.00 Lanke melodije; 16.20 Plesna glasba; 17.00 Domači odmevi; 17.30 Mozart: Koncert za flavto in orkester; 17.55 Ameriški ritmi; 18.30 Dve Enescovi romunski rapsodiji; 18.53 Strauss: Nebeška glasba; 19.00 Radijska univerza; 19.10 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Zabavna glasba; 20.30 Slovenski in hrvaški zbori; 21.00 Malo za šalo ... malo zares; 21.15 Folklorni plesi; 21.45 Paganinijevi Capricci; 22.00 Iz operetnega sveta; 22.30 Ravel: Španska rapsodija; 22.45 Večerni ples.

TRST A

13.00, 14.00, 17.00 in 18.45 Poročila o krožni kolesarski dirki po Italiji; 15.00 D. Fabbri: Inkvizicija, igra v 3 dejanjih; 21.30 Orkester Vincenza Manna; 22.00 Ivan Turgenjev: «Večer v Sorsentu», enodejanka; 22.45 Za prijatelje jazza.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30.
Hrvaška poročila: vsak dan ob 20.00.
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 17.00, 19.00 in 23.00.
Iz naših listov v slov.: vsak dan (razen nedelje in ponedeljka) ob 14.36.
Iz naših listov v ital.: vsak dan (razen nedelje in ponedeljka) ob 17.06.

6.40 Jutranja glasba; 7.00 Koledar - vremenska napoved - napoved časa; 7.05 Glasba za dobro jutro; 7.30 Nasveti za gospodinje; 11.00 Od opere do opere; 12.10 Ritmi in pesmi; 13.45 Zabavna glasba; 14.00 Od melodije do melodije; 14.00 Igra goreanski kvartet s svojimi solisti; 15.00 Zena, družba in dom; 15.30 Pisan spored orkestralnih motivov; 16.00 Pol ure priljubljenih opernih arij; 17.30 Operni velikani: Rossini; 18.55 Pol ure s klavirskih virtuozi; 19.10 Sport; 19.15 Igrajo mali ansambli zabavne glasbe; 20.15 Iz jugoslovanskih koncertnih dvoran; 21.00 Radijska igra: Janez Klasinc: «Izdajalec»; 22.00 Plešite z nami.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00 in 22.00.

11.00 Radijski koledar; 11.05 Glasbena medigra; 11.15 Pisan drobiž za pionirje; 11.45 Pesmi za naše male; 12.10 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel; 13.00 Želeli ste — poslušajte! 13.30 Pester spored operne in solistične glasbe; 14.40 Česka godba in trio Dorka Skobernetc; 15.15 Skladbe za kitaro; 15.40 Hrvatska narodna glasba; 16.00 Utrinki iz literature - Fordo Kozak: «Vejica zelenja»; 16.20 Spored zabavne glasbe; 17.15 Glasbene uganke; 17.15 UKV program: Zabavne melodije; 18.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori (ponovitev); 18.15 Veseli slovenski napevi; 18.30 Obisk v svet;

TELEVIZIJA

12.00 Reportaža z «Giro» v Milanu; 16.45 «Giro» v Torinu; 17.30 Obzornik, tednik za mladino; 18.15 Mya Tannenbaum pri klavirju; 20.30 Vesti; 20.45 Sportne vesti; 21.05 Filmi; 21.45 Serveli **Prokofjev: «Romeo in Julija»**, izvaja balet beograjske Opere; 22.15 Zgodba Myriam Bru.

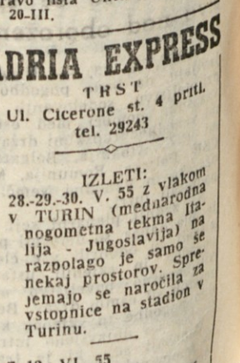

sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

Mali oglasi

PRVOVRSTNO ŽENSKO PISARNIŠKO MOČ išče tukajšnja tvrdka, ponudbe z referencami na upravo lista Ulica sv. Frančiška št. 20-III.

ADRIA EXPRESS
TRST
Ul. Cicerone st. 4 pritl.
tel. 29243

IZLETI:
28.-29.-30. V. 55 z vlakom v TURIN (mednarodna nogometna tekma Italija - Jugoslavija) na razpolago je samo še nekaj prostorov. Sprejemajo se naročila za vstopnice na stadion v Turinu.

7.-12. VI. 55 na DUNAJ; vpisovanje do 21. V. 55.

Odhodi 29. V. in 2., 5., 9., 12. 26. VI. 55 v PARIZ; vpisovanje se zaključi 15 dni pred odhodom.

Dnevni odhodi iz Trsta na Sicilijo (specialni popusti za skupine najmanj 10 oseb).

Drugi izleti v SVICO, ANGLIJO, SPANIJO, HOLANDIJO, SKANDINAVIJO.

ADRIA - EXPRESS prevaža skrbi trgovske, navadne, turistične in tranzitne vizume.

PRODAJA vozne listke za avtobuse iz Trsta v MILAN, dnevni odhod ob 21. uri; GENOVO, odhodi trikrat na teden ob 21. uri; COMO-CHIASSO, odhodi štirikrat na teden ob 21. uri; TRZIC - RAVNOPOLJE - VIDEM, dnevni odhod ob 7.30; RAVNOPOLJE - VIDEM - BELLUNO, dnevni odhod ob 6.30; VIDEM - TREVISO, dnevni odhod ob 8.30; SKOFIJE, odhodi ob 5.30, 12., 16.15, 18.30.

NEKAJ UGOTOVITEV IZ STATISTIČNEGA BILTENA

Primerjava z lanskim letom kaže padanje števila zaposlenih

Neutemeljeno povečanje števila javnih uslužbencev, ki presegajo že tretjino celotnega števila zaposlenih oseb na področju

Te dni je izšla aprilska številka statističnega biltena vladnega generalnega komisariata, ki objavlja v glavnem podatke, ki se nanašajo na februar 1955. Razen tega pa prinaša tudi primerjave s stanjem v februarju 1954, ki so često zelo zanimive.

Tako vidimo, da je bilo 20. februarja 1954 skupno zaposlenih 87.518 delavcev in namešcencev, medtem ko je to število padlo februarja letos na 85.841 ali za 1.677. Primerjava za posamezne panoge pa nam daje naslednjo sliko: v industriji je padlo število zaposlenih od 34.716 na 34.229 ali za 487, v trgovini se je zvišalo od 13.917 na 14.181 ali za 264, v bankah in zavarovalnicah se je zvišalo od 2.361 na 2.368 ali za 7 enot, v kmetijstvu je padlo od 153 na 77, v javnih službah se je zvišalo od 27.377 na 30.272 ali za 2.859. Odpadlo pa je 4.607 delavcev in namešcencev angloameriških sil, ki so še bili zaposleni februarja 1954.

Iz teh številk torej vidimo, da je v 1 letu padlo število zaposlenih v industriji za 487 enot, kar je nov dokaz nazadovanja tržaškega gospodarstva. Preseneča pa zvišanje števila javnih uslužbencev kar za 2.859, ko je znano, da je bilo to število že prej pretirano v zvezi z dejanskimi potrebami. Sedaj presega število zaposlenih v javnih službah že tretjino celotnega števila zaposlenih sploh, kar se ne dogaja skoraj v nobeni državi ali mestu na svetu, razen na primer v Rimu, ki je upravno središče vse države in ki je mesto funkcionarjev in uradnikov. Iz statistike sicer ni razvidno, kako se je število neproduktivnih javnih uslužbencev tako zvišalo, sklepati pa bi se dalo, da gre za nove uradnike in funkcionarje, ki so prišli po vključitvi Trsta v Italijo, in delno morda za povečanje števila zaposlenih pri SELAD in v prekvalifikacijskih tečajih, ki so jih vsaj v statistikah bivše ZVU šteli med javne uslužbence.

Primerjava med letošnjim in lanskim februarjem pa ne kaže le, da se je znižalo število zaposlenih, marveč tudi število brezposelnih, kar bi se sicer zdel velik nesmisel, ker bi vsakdo pričakoval, da se s padanjem števila zaposlenih, število brezposelnih viša. Pri tem moramo upoštevati, da povzroča to neskladje način črtanja brezposelnih in vpisovanja novih v brezposelnostne sezname. Drug faktor pa je izseljevanje brezposelnih in tudi zaposlene delovne sile, s čimer si lahko vsaj delno tolmačimo omenjeni nesmisel. Naj bo kakorkoli, statistika pravi, da je bilo lani v februarju brezposelnih 20.675, letos pa samo 18.816. Od teh odpade največji delež na industrijo, in sicer kar 11.180, na trgovino 5.812, na bančništvo 83, na kmetijstvo 65, na javne službe 287, na pomorstvo 1.389. Od skupnega števila brezposelnih je bilo 9.362 moških, 7.455 žensk in 1.999 mladincev in mladink.

Če upoštevamo gibanje zaposlenosti in brezposelnosti v Trstu na daljšo dobo, tedaj ugotovimo, da se število brezposelnih vedno suče okoli 18 do 20 tisoč, medtem ko kaže število zaposlenih težnjo h konstantnemu padanju, saj je bilo še pred nekaj leti zaposlenih nad 90.000 delavcev in namešcencev, sedaj pa smo prišli že skoraj na 85.000. To je vsekakor znak upadanja tržaškega gospodarstva. Bližnja bodočnost bo pokazala, koliko bo lahko to upadanje zavrl program velikih javnih del, ki nam jih ze vse od oktobra lani obljubljajo.

Aretirana ženska zaradi prisvojevanja denarja

Po številnih pritožbah, ki so prihajale v prvih mesecih letos na kvesturo v zvezi s sumljivim nabiranjem denarnih prispevkov v korist nekega ezulskega odbora, je policija uvedla preiskavo in ugotovila, da je bila 35-letna Vida Belich iz Ul. Molin a vento pooblaščena nabirati naročila za neko revijo, ki bi morala v kratkem iziti.

Ugotovili so nadalje da je ženska s sodelovanjem dveh moških, in to brez vednosti odbora, obiskovala ljudi po vsej Italiji in iz njih izvabljala, sklicujoč se seveda na «trpljenje ezulov» precejšnje denarne vsote. Ko je denar imela v rokah, pa je darovalcem širokosrčno obljubljala v dar revijo.

Belichevo so seveda aretirali in šele pod pritiskom dokazov je ženska končno priznala, da je s pomočjo 54-letnega Agostina Padovana, doma sicer iz Trsta, a brez stalnega bivališča, in 35-letnega Tullia Spazzalija iz Ul. Conti 50 izvabila od darovalcev, med katerimi sta bila tudi igralca Walter Chiari in Aroldo Tieri, več kot milijon lir, ki so si jih seveda pridržali.

Belichevo so tako poslali v zapor in jo prijavili sodišču pod obtožbo nedovoljenega prisvajanja denarja, medtem ko so ostala dva skupno z Belichevo prijavili, vendar pod obtožbo prevare številnih ljudi. Oba sta še vedno na svobodi, ker ju policija do sedaj še ni mogla aretirati.

Nesrečen padec

S prognozo okrevanja v 40 dneh so morali včeraj zaradi zloma stegnenice desne noge sprejeti na ortopedskem oddelku 78-letnega nemškega državljana Ernesta Sieberta iz Ul. Ariosto 3, ki je nesrečno padel v svojem stanovanju.

Moža so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Ponovno prekinjeno delo mešane komisije v Vidmu

Delo komisije pa bo kljub temu v kratkem končano

Zvedeli smo, da je bilo delo mešane komisije v Vidmu za ureditev obmejnega prometa za kratko dobo ponovno prekinjeno; plenarne seje se ne morejo vršiti, ker morajo nekateri člani komisije izvršiti neke druge neodložljive naloge. Hkrati pa se zatrjuje, da bo delo komisije v kratkem koncano. Med tem casom bodo točneje določili nekatere tehnične podrobnosti.

Kje bo postavljen zelenjadni trg na debelo

Kot je bilo že sporočeno, so bili načrti za gradnjo novega trga za sadje in zelenjavo na debelo končno odobreni in ga bodo v kratkem začeli graditi. Novi trg bo zgrajen na istem mestu, kjer je bil dosedanji. Dela bodo trajala približno dve leti. Zaradi tega je že pred časom nastalo vprašanje, kje najti začasne prostore. Do sedaj je bilo danih že več predlogov. Zdelo se je, da bo obveljal predlog, naj bi postavili začasni trg v Ulici Giulio Cesare, kjer naj bi za ves čas gradnje novega trga ustavili ves avtomobilski, tramvajski in drugi promet. Toda trgovci niso bili preveč zadovoljni s to rešitvijo. Kraj je preveč izpostavljen burji, hkrati pa bi predvsem ukinitev tramvajskega prometa prizadela mnoge meščanov. Zato je tudi ta predlog odpadel in zdi se, da bodo začasni prostor za omenjeni trg uredili na Trgu Duca degli Abruzzi, in sicer za poslopjem hidroskala. S to rešitvijo so zadovoljni predvsem trgovci na debelo, ki imajo največ skladišč v bližnjih ulicah. Poleg tega pa je to mesto primerno tudi zaradi bližine železniške postaje in največjih trgov na drobno.

Toda tudi pri tej rešitvi so nastale nekatere zapreke, za katere pa se predvideva, da bodo odstranjene. Začasen trg bi moral zasesti tudi nekaj prostora prostega pristanižča. Po nekaterih vesteh je uprava pristanišča baje že pristala, da uredi zadevo tako, da se bo prostor lahko izkoristil za začasen trg.

IZPRED POROTNEGA SODIŠCA

Pertotovo pričevanje obtožuje Kozloviča

Nič novega včeraj med razpravo proti Cernazu in pajdašem. Po prečitanju poročila, ki je bilo priloženo prijavi sodišču, je sodišče začelo z zaslišavanjem okradencev. Prvi je stopil pred sodni zbor Bruno Pertot, ki je ponoči 17. julija lani postal žrtev roparskega napada.

Pertot se je samo spominjal, da je slišal neki glas v spalnici, kar ga je prebudilo. Upreti pa se ni mogel, kajti pred njim je že stal nekdo z žepno sv

Monopol v električni industriji in vprašanje njene nacionalizacije

Nedvomno je, da je proizvodnja električne energije in njena splošna uporaba na najrazličnejših področjih gospodarske družbene dejavnosti dosegla že tak obseg, da se vprašanje nacionalizacije električne industrije pojavlja danes kot pereče vprašanje dneva. Okoli tega vprašanja se danes vodi ostra polemična bitka med zagovorniki nacionalizacije in zainteresiranimi pristaši gospodarskega in trgovskega liberizma na tem področju, ki iz tega stanja žanjejo mastne monopolistične profite in ekstraprofite. S tem vprašanjem je hkrati najtesneje povezano tudi vprašanje nadaljnjega razmaha in napredka italijanske industrializacije, ker politika visokih cen in omejevanja gradnje novih električnih central, ki jo električni monopol praktcira, ta napredek industrializacije zavira in s tem negativno vpliva na splošno življenjsko raven celotne dežele.

S tem v zvezi bo našega čitatelja prav gotovo zanimalo kakšno je danes stanje na področju proizvodnje električne energije, in to ne samo iz splošno gospodarskih razlogov, ampak tudi zato, ker to stanje vpliva neposredno tudi na vsakega državljana, ki mora trošiti denar za domačo razsvetljavo, gospodinjstvo, ogrevanje radio itd., kar predstavlja važno pasivno postavko v njegovem družinskem proračunu.

Vzemimo za izhodiščno točko stanje, ki je na tem področju vladalo 31. decembra 1945. Proizvodna sposobnost hidroelektričnih naprav je tedaj znašala 18.6 milijard kWh, medtem ko je dejanska proizvodnja znašala 12.6 milijard kWh. Od tedaj dalje so monopolisti električne energije (ki dobivajo državno podporo) podrejali gradnjo novih elektrarn državnemu pristanku na povišanje cen. Pogosto pa se potem, ko so dosegli zahtevano povišanje, niso držali prevzetih obveznosti in tako so umetno vzdrževali prepad med naraščajočim povpraševanjem in dejansko potrošnjo električne energije. Naj navedemo nekaj številk: na osnovi gradbenega programa, bi morali do leta 1949 zgraditi novih elektrarn za 5.820 milijonov kWh. Na tej osnovi so dosegli pristanek države na prvo povišanje cen. Tako bi leta 1949 morali imeti skupno 24,4 milijarde kWh. Dejansko pa so istega leta proizvedli 17,3 milijarde kWh. Avgusta 1948 je bil predložen nov gradbeni program, ki bi moral v petih letih povečati proizvodnjo električne energije za 5.261 milijonov kWh (na osnovi tega programa so monopolisti dosegli povišanje na kvoto 24). Tako bi leta 1953 morali proizvesti 29,6 milijard kWh dejansko pa so jih proizvedli le 20,7 milijard. Pri vsem tem imamo jasen in neizpodbiten dokaz, da se monopol električne energije ni držal sprejetih obvez, kljub temu, da je dosegel dvakratno povišanje potrošne cene električne energije.

Druga plat, kjer se kaže požrešnost monopolistov električne industrije je v tem, da se pri gradnji novih central ne orientirajo na termične eliektrane, ki bi, spričo metana v Padski nižini, zahtevale manjše naložbe kapitala in bi proizvajale energijo po nižji ceni. Tega pa ne delajo izključno zaradi tega, ker morejo tako pritiskati na vlado, da pristane na povišanje cene električnega toka, kar «utemeljujejo» z velikostjo kapitala, ki je potreben za gradnjo novih hidrocentral in onega, ki je vanje že vložen. Če k temu dodamo še neracionalnost izkoriščanja vodnega bogastva, pogosto dvojnost napeljav za prenose električne energije (5, 5 in celo več elektrovodov različne voltaže, kjer bi zadoščal en sam daljnovod visoke napetosti) itd. itd., potem je jasno dokazano, da je privatni monopol v električni industriji nesposoben, da bi racionalno izkoriščal energetske vire dežele.

Kako pa stoji zadeva z ekstraprofiti? Kalkulacija ni preprosta, ker imajo italijanske električne družbe to «slabo navado» (ki je ne poznajo v nobeni drugi civilizirani državi), da ne objavljajo prodajne cene za dobavljeni tok v različne potrošne namene. Ob pomanjkanju ustreznih podatkov pa si moremo pomagati s skupimi razpoložljivimi številkami. Leta 1938 je povprečna prodajna cena električnega toka znašala 23 stotink lire za kWh; na severu 18,3 stotinke, v centralni Italiji 24 stotink, na Jugu in na Siciliji pa od 55 do 60 stotink lire (iz poročila v ustavodajni skupščini). Sedanje cene niso znane. Iz poluradnih podatkov (ki jih moramo sprejeti z rezervo) bi izhajalo, da se sedanja povprečna cena giblje okoli 12 lir za kWh, t. j. nad 50-krat več kot je bila povprečna cena v letu 1938. Če proizvodno ceno električnega toka primerjamo z njeno potrošno ceno, smo si — tudi po teh nezanesljivih poluradnih podatkih — precej na jasnem tudi glede ekstraprofitov električnega monopola.

Kakšne negativne posledice ima tako stanje v proizvodnji električne energije na celotno narodno gospodarstvo, ki bi brez nje sploh ne moglo obstajati, je povsem na dlani. Če hočemo, da se bo italijansko gospodarstvo uspešno razvijalo, bo treba čimprej pristopiti k nacionalizaciji te industrijske dejavnosti, ker njen dosedanji privatni monopolistični značaj koristi le peščici finančnih mogotcev, predstavlja pa ogromno škodo za celotno gospodarstvo, hkrati pa vpliva negativno na življenjsko raven vsega delovnega ljudstva.

DANES 14. t.m. ob 21.45 bo po **televiziji** prenos baleta

SERGEJA PROKOFJEVA

Romeo

in

Julija

iz gledališča Della Pergola v Firencah

Izvaja

balet beograjske Opere

v okviru prireditev „Florentinskega maja"

Dvig proizvodnje v Jugoslaviji v prvem četrtletju v številkah

Povprečno se je proizvodnja povečala (brez kmetijstva) za 34 odstotkov - Cene industrijskih proizvodov so se dvignile za 5 odstotkov, kmetijskih pa za 28 odst. - Ukrepi za stabilizacijo tržišča

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, maja — Jugoslovansko gospodarstvo se nezadržno razvija. Rezultat racionalnejšega izkoriščanja strojnih naprav, stopanja v obrat novih tovarn, povečanja storilnosti dela pomeni stalen dvig proizvodnje. Po statističnih podatkih se je skupna proizvodnja (brez kmetijstva) v prvem četrtletju letos, v primerjavi s prvim četrtletjem lani, povečala za 34 odst. Ta uspeh je posledica povečanja proizvodnje vseh gospodarskih področij; industrije (brez vojaške, ladjedelniške in filmske), ki je povečala proizvodnjo za 31 odst., izkoriščanja gozdov (15 odst), gradbeništva 71 odst.) Nedvomno je, da največja zasluga za naraščanje proizvodnje pripada industriji, ki beleži napredek v vseh svojih vejah od tobačne, ki je povečala proizvodnjo za 7 odst. do črne metalurgije, ki je presegla lanskoletno proizvodnjo prvega četrtletja za 58 odst. Tako se je, v primerjavi s povprečno lanskoletno četrtletno proizvodnjo povečala proizvodnja električne energije za 187.632 KWh, odnosno za 36 odst., premoga za 304.000 ton, odnosno za 16 odst., koksa za 66.030 ton, surove nafte za 9.708 ton, surovega železa za 32.099 ton, jekla za 50.299 ton. Proizvodnja pisanih kovin (bakra, svinca, cinka, aluminija itd) se je povečala za 32 odst. nekovin (cementa, opeke, keramike, magnezita, stekla itd) za 24 odst. Tako se je med drugim proizvodnja cementa povečala za 53.000 ton.

V kemični industriji, ki je povečala proizvodnjo za 56 odst., se je povečala proizvodnja žveplene kisline za 4.937 ton, plavega kamna za 455 ton, mila za 841 ton. Kovinska industrija je povečala proizvodnjo za 31 odst. Podjetja te industrije so proizvedla, med drugim, mesečno povprečno za 2.042 ton več odlivkov železa, 283 ton več jeklenih odlivkov, 401 ton več kmetijskih strojev, nadalje 38 tovornih avtomobilov in 400 koles mesečno več kot lani.

Elektroindustrija, ki je povečala proizvodnjo za 39 odst. je proizvedla mesečno povprečno 190 ton rotacijskih strojev, 268 ton transformatorjev, 149 ton akumulatorjev, 3.626 telefonskih aparatov itd. Četrtletna proizvodnja opeke se je povečala od 13.884.000 kosov na 27.775.000, apna od 47.120 ton na 80.197 ton. Lesna industrija, ki je povečala prizvodnjo za 23 odst. je proizvedla v prvem četrletju med drugim 458.000 kubičnih metrov žaganega lesa, 2.301 kub. metrov furnirskih plošč in 16.282 garnitur pohištva.

Tekstilna industrija je povečala povprečno mesečno proizvodnjo bombažnega prediva od 2.447 ton na 3.220 ton, volnenega od 557 na 888 ton, bombažnih tkanin od 12.524.000 kvadratnih metrov na 14.403.000, volnenih tkanin od 1.179.000 kvadratnih metrov na 2.240.000. Skupno se je proizvodnja tekstilne industrije povečala za 35 odst. Pri tem je največji uspeh dosegla Makedonija, ki je povečala proizvodnjo za 65 odst. Papirna industrija je povečala proizvodnjo za 546 ton, celuloze za 2.454 ton, papirja za 711 ton. K uspehu industrije so prispevale tudi ostale industrijske veje, kože in obutve, ki je povečala proizvodnjo za 23 odst. gume za 13 odst. prehrambene industrije za 38 odst., grafične za 18 odst., tobačne za 7 odst.

Uspehi industrije so v toliko pomembnejši, ker niso doseženi samo z boljšim izkoriščanjem kapacitet, temveč tudi s povečano storilnostjo dela. Število zaposlenih se je namreč povečalo samo za 18 odst., medtem ko se je proizvodnja povečala za 31 odst.

Napredek v prvem četrtletju pa ne beležijo samo proizvajalna področja temveč tudi vsa ostala področja gospodarstva: promet, trgovina, gostinstvo. Tako se je povečal blagovni promet na železnicah od povprečnih mesečnih 2.725.000 ton na 3.585.000 ton, morskih pristanišč od 314.000 ton na 545.000 ton. Povprečni mesečni promet trgovine na drobno se je povečal od 29.125 milijonov dinarjev na 38.917 milijonov dinarjev, gostinskih obratov od 3.289 milijonov dinarjev na 3.585 milijonov. Vrednost izvoza je ostala skoraj na isti višini kot lani, medtem ko se je vrednost uvoza povečala od 21.269 milijonov dinarjev na 34.471 milijonov. Glavni razlog za povečanje uvoza je uvoz pšenice zaradi lanskoletnega slabega pridelka.

Pozitivne rezultate gospodarstva pa spremlja negativen pojav, skok cen, zlasti kmetijskih pridelkov na drobno. Medtem ko je indeks industrijskih izdelkov porastel za 5 odst. je indeks kmetijskih pridelkov porastel za 28 odst. Do skoka cen je prišlo iz raznih vzrokov med drugim: slabe letine, povečanega izvoza prehrambenih artiklov v zadnjem četrtletju lanskega leta in povečanega povpraševanja na domačem tržišču. Zvezni izvršni svet je že podvzel nekatere ukrepe za stabilizacijo tržišča in preprečevanje tendenc, ki vplivajo na skok cen. Predvidevajo se omejitve izvoza, reorganizacija poslovanja zunanje trgovinskih podjetij, limitiranje cene nekaterim artiklom odnosno surovinam in ukrepi, ki bi preprečevali izkoriščanje monopolističnega položaja nekaterih podjetij.

Božo Božič

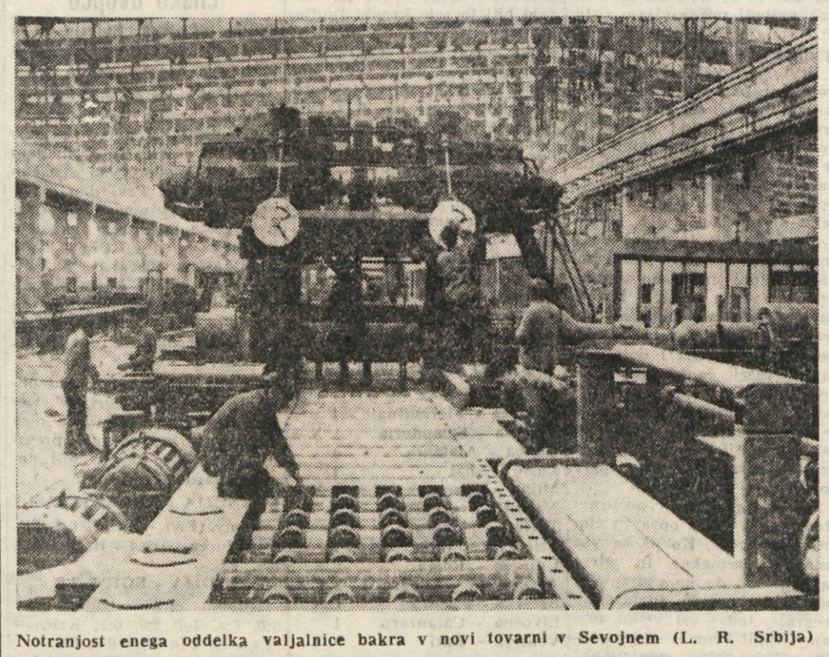

Notranjost enega oddelka valjalnice bakra v novi tovarni v Sevojnem (L. R. Srbija)

ZAKAJ VIDI AMERIŠKI DELAVEC V NOVIH NAPRAVAH SVOJE SOVRAŽNIKE?

Avtomatizacija lahko pomeni blagostanje lahko pa pomeni še večjo brezposelnost

General Motors je v enem letu vložila v nove naprave za avtomatično sestavljanje avtomobilov eno milijardo dolarjev - Strokovne delavce bodo prav gotovo kmalu zamenjali nestrokovni

Direktor Fordove tovarne avtomobilov v Detroitu je nekega dne lani vodil po podjetju predsednika Kongresa industrijskih delavcev in Unije združenih avtomobilskih delavcev Walterja Putterja in mu kazal neke nove avtomatske naprave, ki zamenjujejo delavce. «Poskušajte včlaniti v vašo Unijo tudi te» je rekel in pri tem pokazal enega izmed strojev, ki nadomešča celo vrsto delavcev. Walter Putter pa je dal na to zbadljivko ustrezen odgovor: «Vi pa poskusite nagovoriti ta stroj, da kupi Fordov avtomobil».

Vprašanje «avtomatizacije», kot imenujejo čedalje večjo uporabo avtomatskih strojev, resno zaskrbljuje sindikalne voditelje in delavce, ki so zaposleni v ameriški industriji za množično proizvodnjo. Na račun te zaskrbljenosti in strahu delodajalci odgovarjajo, da so se delavci vedno bali uvajanja novih strojev in pri tem navajajo kot primer uničevanje strojev na Angleškem v začetku industrijske revolucije. Delodajalci zatrjujejo, da uvajanje novih strojev in metod koristi delavskim množicam, ker zmanjšuje delovni čas, ker je množična proizvodnja boljša in cenejša in zato dobijo delavci za svoje delo več blaga in boljše blago ter to celo po nižjih cenah.

Prav gotovo da je v teh trditvah nekaj resnice, le da je ta resnica zelo, zelo pomanjkljiva. Delavci dobijo več blaga in boljše blago. Toda delodajalci zamolčijo dejstvo, da v teh svojih novih podjetjih potrebujejo čedalje manj delovne sile in posebno še strokovne sile, kajti čim več je v podjetju avtomatičnih naprav, tem enostavnejše so delovne operacije, ki jih opravljajo stroji namesto strokovne delovne sile. In zato preti delavstvu na eni strani večja brezposelnost, na drugi strani pa se ne upošteva njihova strokovna usposobljenost, kar pomeni znižanje mezd in neprestano borbo med delodajalci in sindikati, da bi se vsaj ohranila raven mezd. Res je sicer, da se delovni čas krajša, toda niti tega, žal, ne moremo prištevati v dobro boljšim strojem. Vemo namreč, da če se delovni čas skrajša, gre to na račun plače. V kolikor pa ostane plača ista, je zato potrebna izredna borba sindikalnih organizacij in delavstva nasploh. Delodajalci bi pa hoteli, da bi delavci pozabili na krvave borbe, ki so jih v Ameriki imeli v preteklosti v borbi za uvedbo osemurnega delavnika.

Uvajanje novih strojev, ki zmanjšajo uporabo delovne sile, gre v prid samo industrialcem. Novi stroji zmanjšujejo proizvodno ceno zaradi hitrejše proizvodnje in manjše uporabe delovne sile, toda to ne gre v prid delavcem, ampak v prid industrialcem, ki s tem povečajo svoj profit. Novi stroji prepuščajo delavce na milost in nemilost delodajalcev, saj zamenjujejo kvalificirano delovno silo in spreminjajo delavca le v navaden stroj.

Eden najnovejših primerov avtomatizacije je nova Fordova tovarna v Millpeytesu v Kaliforniji, ki je bila zgrajena za sestavljanje Fordovih avtomobilov na zapadni obali Amerike. To novo podjetje bi moralo zamenjati staro tovarno v Rickmondu in je za sedaj višek avtomatizacije v ZDA. Ta tovarna ima namen zmanjšati stroške delovne sile, ki so znašali do sedaj 30 odst. celotnih proizvodnih stroškov posameznega avtomobila. Potemtakem ni namen nove tovarne znižati ceno produktu, kot to zatrjujejo delodajalci, ampak ima namen samo povečati dobiček. Direktorji tovarne v Millpeytesu odločno zanikajo, da bo ta proces privedel do zmanjšanja zaposlenosti, vsekakor pa «se zdi, da bo sestavljanje avtomobilov v tem podjetju zmanjšalo število delovnih ur v primerjavi z delovno silo v Rickmondu» je pisal list «Wallstreet General» ob otvoritvi te nove tovarne. V začetku bo v tej tovarni 1650 delavcev sestavilo v osmih urah 440 tovornih in drugih avtomobilov. V tovarni v Rickmondu pa je 1350 delavcev sestavilo 350 tovornih in drugih avtomobilov in pri tem delalo devet ur na dan. To pomeni, da je za sestavitev enega avtomobila v novem podjetju potrebnih 30 delovnih ur, medtem ko je v tovarni v Rickmondu bilo potrebnih 34,7 delovnih ur.

To zmanjšanje je možno edinole z zmanjšanjem ročnih operacij pri novih strojih. Zato bomo navedli nekaj primerov. Samo enostaven gib pri varilni napravi in iz treh kosov jekla je že sestavljena nova šasija avtomobila.

V tovarni v Rickmondu so štirje ali celo pet varilcev opravljali isto delo in v eni uri zvarili 36 šasij. Pri sedanji avtomatični varilni napravi sta zaposlena le dva delavca, ki v istem času zvarita 42 do 43 šasij.

Drugi primer. V novi tovarni imajo novo napravo za barvanje avtomobilov Karoserijo postavijo na nosilno napravo, ki jo odvede v oddelek za barvanje. Ko karoserija prispe v ta oddelek, se avtomatično vklopi posebna naprava, ki spravi v pogon štiri avtomatične brizgalke za barvanje, ki se premikajo sem in tja po posebno napravljenih tračnicah in to tako, da je vrh brizgalke vedno oddaljen komaj deset centimetrov od površine karoserije. Ko je to grobo barvanje dokončano, se avtomobil avtomatično po tračnem sistemu odpelje v drugo delavnico, kjer se mu da glazura in kjer mu dajo zadnji lesk.

Avtomatizacija se čedalje bolj uvaja tudi tam, kjer so dela bolj zapletena. Neka naprava n. pr. vrti sedaj kar na desetine cilindričnih ležajev hkrati in to tako popolno, da so morebitne napake zreducirane na najmanjšo mero. General Motors, Ford in druga velika podjetja imajo v načrtu ali celo že grade čim več avtomatičnih naprav. General Motors je n. pr. v ta namen določil milijardo dolarjev. Fordovo podjetje v Kaliforniji pa je vendarle prva tovarna, ki je uvedla popolno avtomatizacijo pri sestavljanju avtomobilov.

Ta metoda dela omogoča, da neko podjetje, ki obsega površino 500.000 kvadrat. metrov deluje kot neka velikanska enotna naprava. Nad 11 km tekočega traku — nosilcev, ki so kar prepleteni z dvigali, omogoča ves ta proces. Nekoč je vse to morala delati izključno človeška delovna sila.

V pogojih socialistične družbene ureditve bi tako podjetje pozdravili. Potrebni izdelki bi bili odvisni edinole od sposobnosti naprav, njihovega vodenja in vzdrževanja ter seveda surovin. Delavci bi se sprostili za druge naloge, za kulturno dejavnost in lažje življenje. V sistem pa, ki je danes v Ameriki, avtomatizacija pomeni samo povečanje profita za industrialce in deklasiranje kvalificiranih delavcev v nekvalificirane, in nato povečanje brezposelnosti. V najboljšem primeru pa znižanje mezd. Delavec je prepuščen na milost in nemilost delodajalcev, saj mu vsa njegova sposobnost kot strokovnega ali celo visoko strokovnega delavca ne koristi, delodajalec potrebuje edinole navadnega robota, ki naj nadzira njegove popolne naprave.

Akcija združenih avtomobilskih delavcev in njihovega predsednika Putterja za zagotovitev letnih dohodkov v avtomobilski industriji je začela dobivati vedno večji pomen. Za sedaj so avtomobilski delavci po navadi dva, tri mesece v letu brez dela, to je v času ko se tovarna pripravlja za proizvodnjo v naslednjem letu. V času te brezposelnosti je delavec odvisen od podpore za brezposelnost, ki pa je mnogo nižja od njegovih normalnih dohodkoh. Avtomatizacija pa bo gotovo privedla do še večje brezposelnosti, oziroma do tega, da se bo ta doba dveh treh mesecev brezposelnost povečala v daljše obdobje, saj bo novo podjetje izpolnilo letni načrt v mnogo krajšem času. Zato ni nič čudnega, da ameriški delavec vidi v novem stroju sovražnika in ne sredstvo, ki bi mu olajšalo življenje.

DROBNE KULTURNE VESTI

Na majskem festivalu v Wiesbadenu sta gostovala tudi beograjska Opera in balet. Po pisanju nemškega časopisja je beograjski ansambel doživel pravi triumf. Dirigent Krešimir Baranović se je o tem izrazil takole: Doživeli smo ogromen uspeh. Ze pri prvi sliki «Borisa Godunova» smo opazili, da smo si osvojili publiko. Aplavz je rasel od slike do slike. Po peti sliki se je Miroslav Cangalović moral pojaviti pred zastorom nič manj kot petnajstkrat, po sliki «smrti» enaindvajsetkrat». Ansambel je podal še «Era z onega sveta» in Borodinovega «Kneza Igorja». «Knezom Igorjem» je bil dosežen vrhunec na tem festivalu. Posebnih pohval od strani kritike je bil deležen zbor. Izkazali pa so se tudi vsi solisti in balet. Milan Bajšanski, ki je vežbal zbor, se je izrazil, da more beograjska Opera danes dostojno reprezentirati jugoslovansko operno umetnost kjerkoli. Dirigentu Oskarju Danonu je bilo že zdaj ponujeno gostovanje na sledečem wiesbadenskem festivalu.

* * *

Na znanem mednarodnem glasbenem natecaju v Verviersu v Belgiji, kjer se vsako leto vrši veliko tekmovanje mladih glasbenih umetnikov, je na letošnjem majskem tekmovanju odnesel prvo nagrado mladi baritonist beograjske Opere Vladeta Dimitrijević. Vstopil je v zbor beograjske Opere pred šestimi leti. Takoj je bilo opaziti, da se bo razvil v odličnega solista. Kasneje so ga poslali na Dunaj, da bi se tam izpopolnil. Dimitrijević ima izredno bogat glasovni material. Dejstvo, da je letos prejel prvo nagrado, da je poleg njega bila nagrajena Biserka Cvejić, da je bil lansko leto v Ženevi nagrajen Dušan Popović, dokazuje, da si mladi jugoslovanski pevci pridno utirajo pot na mednarodni areni, kjer se posebno uveljavljajo s svojimi lepimi glasovnimi kvalitetami in toplino muzikalnega izraza.

* * *

Pred kratkim je državna akademija Lincei v Rimu razglasila imena oseb, ki jim je bila dodeljena državna nagrada za leto 1955. Nagrado iz zgodovine in filologije je prejela Pia Laviosa Zambotti, docent za paleontologijo na univerzi v Milanu. Nagrado iz jezikoslovja je prejel Giacomo Devoto, redni profesor na univerzi v Florenci, častni doktor sorbonske univerze in predsednik državneka instituta za proučevanje etruščanskega jezika. Nagrada iz matematike in prirodoslovja je bila dodeljena Umbertu D'Anconi, rednemu profesorju zoologije na univerzi v Padovi. Državno nagrado iz astronomije, geodezije in geofizike pa je prejel profesor Attilio Colacevich, nekoč direktor astronomskega observatorija Capodimonte pri Neaplju.

* * *

V Dublinu, glavnem mestu Irske, so pred nedavnim praznovali petdesetletnico znanega irskega gledališča Abbey Theatre. V tem gledališču so nastopili s svojimi dramami slavni irski dramatiki W.B. Yeates, J.M. Synge, kasneje Sean O'Cesey. Abbey Theatre je odpravil tip tako imenovanega «gledališkega Irca», komične figure iz dobe viktorijanskega teatra, in na njegovo mesto postavil lik realnega irskega človeka. Iz tega gledališča so izšli tudi odlični igralci, katerih slava se je raznesla od Londona do Brodwaya.

* * *

V sredo 11. maja je s premiero Schillerjeve tragedije «Maria Stuart» proslavila v Ljubljani petindvajsetletnico svoje gledališke dejavnosti prvakinja Šentjakobskega gledališča Ervina Petrovčičeva. Ze med visokošolskim študijem je prišla na deske omenjenega gledališča, kjer je kasneje z velikim umetniškim smislom podala premarsikateri ženski lik. Posebno je izstopila kot Regina v Kobilicah, kot Jokasta v Kralju Edipu, Moly Gwyn v delu Na razpotju, sestra Wailandova v Svetem plamenu in Jypei v Krogu s kredo.

* * *

Pred kratkim je izšla pesniška zbirka «Prva jesen», delo mladega slovenskega pesnika Janeza Menarta. V njej je odbral najboljše, kar je v zadnjih nekaj letih dozorelo v njem. Tu je štirinšestdeset pesmi, ki jih je pesnik razdelil v sedem ciklov: Skrlatni listi Deževne kaplje, Sonce med veglami, Rosne pajčevine, Ovenelo krizantemo, Gozd park in Odmev. Kritika je zbirko sprejela zelo pohvalno. Neki recenzent se je o njej izrazil, da je to knjiga, ki so je lahko veseli tako avtor kot bralci.

ALI VEŠ...

da v ZDA naglo narašča število duševnih neuravnovešencev. Skupina najvidnejših ameriških psihiatrov in nevrologov je pred kratkim napravila veliko anketo o duševnih boleznih v ZDA. Rezultati te ankete dokazujejo, da je stanje duševnega zdravja ameriških državljanov zelo slabo. Poročilo strokovnjakov poudarja, da je v ZDA 10 milijonov ljudi, ki bolehajo za živčnimi boleznimi, in da je 10 odst. teh bolnikov v tako resnem stanju, da bi jih morali izolirati. Poročilo zaključuje z besedami: «Letos bo sprejetih v zavode za duševne bolezni novih 250.000 pacientov. Število takih pacientov pa se vsako leto povečuje za 10.000».

* * *

da neki obsojenec v Alabami v ZDA ni hotel iti iz zapora, pa četudi je bil obsojen na 10 let zapora. Svoj sklep je mož utemeljil s tem, da ne more zapustiti zapora, ker je nujno potreben zaporskemu pevskemu kvartetu kot bas, ker ne bi brez njega bil kvartet mogoč.

* * *

da bodo najlonske cevke uporabljali namesto poškodovanih arterij in krvnih žil. Doslej je bilo zelo težko najti in še teže ohraniti človeške krvne žile, ki bi naj jih nato precepljali namesto poškodovanih žil na drugega človeka. V zadnjih dveh letih pa so zelo mnogo delali na tem, da bi našli kako drugo možnost, ki bi nadomestila te človeške žile. In po najnovejših podatkih je zato najbolj primeren najlon, ki je zelo odporen in zelo upogljiv ter hkrati ne škoduje človeškemu organizmu.

* * *

da se je popularnost angleške laburistične stranke v zadnjem času ponovno povečala. Po zadnjih podatkih ankete, ki jo je organiziral Gallupov zavod, izhaja, da se je popularnost laburistične stranke na Angleškem ponovno povečala v odnosu na preteklo leto. Pri lanski anketi je Gallupov zavod ugotovil, da so se anketirane osebe izrazile bolj za konservativno stranko, dočim so po najnovejši anketi laburisti spet na prvem mestu pa čeprav za komaj pol odstotka. Po teh podatkih bi morali laburisti na prihodnjih volitvah, ki bodo 26. maja letos, vsekakor zmagati.

* * *

da angleški lastniki ladij, kljub zelo razviti angleški tovrstni industriji, naročajo ladje v Nemčiji. Iz zadnjih nemških statistik izhaja, da je Zapadna Nemčija v gradnji ladij zavzela drugo mesto na svetu, takoj za Veliko Britanijo. Zapadna Nemčija gradi sedaj 13,2 odst. vseh ladij, ki so v gradnji na svetu. Glavni kupci nemških ladij ro Liberija in Norveška. Na tretjem mestu pa je Anglija, ki ima največjo tovrstno industrijo na svetu. Anglija je naročila v Nemčiji pet ladij v skupni vrednosti 18 milijonov nemških mark.

OB DESETI OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM

SPOMNIMO se naših padlih

IGOR DELAK
rojen v Trstu 1. 7. 1924
padel 2. 11. 1943

SLAVKO KJUDER
rojen v Sežani
padel 2. 3. 1944

RIHARD VICIC
rojen v Trstu 21. 3. 1921
pogrešan od 18. 9. 1944

REMIGIO ROSE
rojen v Trstu 7. 3. 1927
umrl 7.4.1945 v Mauthausenu

PETER MERKANDEL
rojen v Miljah 15. 8. 1913
umrl v Vidmu 7. 5. 1945

IVAN ZIVIC
rojen v Trstu 13. 2. 1918
umrl 28. 11. 1944 v Hamburgu

STANKO ZORMAN
rojen v Trstu 4. 3. 1920
umrl septembra 1944 v Nemčiji

MARIO ZANGRANDO
rojen v Trstu 11. 8. 1913
padel 26. 11. 1944

ALOJZ ZLOBEC
rojen na Opčinah 10. 6. 1928
padel 17. 12 1944 v Stjaku

GUERRINO ZANCOLICH
rojen v Trstu 3. 7. 1826
padel 12. 4. 1945 v Suhi krajini

PIETRO VIDONIS
rojen v Trstu 28. 9. 1926
padel avgusta 1944

GVIDO VELJAK
rojen v Stramarju 15. 6. 1912
umrl 7.1.1945 v Mauthausenu

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ZADNJI RODITELJSKI SESTANEK V LETOŠNJEM ŠOLSKEM LETU

Starši dijakov napisali vlogo v kateri zahtevajo od ministrstva naj preskrbi šolam potrebna učila

«Od naših otrok smo izvedli, da je oprema naših srednjih šol zelo pomanjkljiva, kar zelo ovira šolski pouk», je napisano v vlogi, ki jo je v nedeljo na roditeljskem sestanku slovenskih srednjih šol v Ul. Randaccio prebral član komisije za sestavo vloge tov. Bernard Bratuž. V vlogi je nadalje ugotovljeno, da imajo italijanske šole veliko večjo pomoč in da jim ne primanjkujejo učila. Navedeni so tudi nekateri podrobni primeri. Zaključuje pa se s pozivom šolskemu ministrstvu, naj ugodi upravičeni zahtevi naših šol, ki morajo uživati enakopravnost z drugimi tovrstnimi šolami v Italiji.

Že na zadnjem roditeljskem sestanku je bila izvoljena veččlanska komisija, ki si je zadala nalogo, da sestavi vlogo na prosvetno ministrstvo. Po prečitanju besedila se je med prisotnimi starši razvila živahna diskusija. Z nekaterimi popravki so sklenili, naj bo vloga napisana v slovenščini ter opremljena z italijanskim prevodom. Starši pa so se obvezali, da jo bodo podpisali ter poslali v Rim v upanju da jo bodo proučili ter ustregli vsebini in duhu vloge.

Na sestanku so govorili tudi o uspehih pred bližajočim se koncem šolskega leta ter o stavki profesorjev.

82.000 lir globe zaradi tihotapstva

Okrožno kazensko sodišče je včeraj obsodilo na 82.000 lir globe in na plačilo taks in stroškov pogojno brez vpisa v kazenski list 26-letnega Giuseppa Volpeja iz Neaplja, ker so ga lanskega maja zalotili v Gradiški, ko je tihotapil ameriške cigarete.

Volpe se je pripeljal v Gradiško z vespo ter se razgovarjal z neko osebo. Policijski organi so pričeli takoj sumiti, kaj naj bi pomenilo to razgovarjanje. Skušali so se mu približati, vendar je urno zajahal svoj motor in jo popihal. Pričeli so ga zasledovati. Ko ga je Bruno Agostino skoraj dohitel, je Volpe odvrgel aktovko, ki je bila polna cigaret. Pri pregledu so ugotovili, da je bilo v njej 60 zavojčkov ameriških cigaret. Medtem je srečal še neki tovorni avtomobil, ki se je ustavil in na katerega je Volpe prav tako dal nekaj svojega pretihotapljenega blaga.

Po kratkem času so ga izsledili in ga pregledali: pri njem so našli še nekaj zavojčkov. Ko so ga zasliševali, je Volpe izjavil, da je cigarete dobil od nekega neznanca v Tržiču po 160 lir zavojček. Kupil je 81 zavojčkov. Priznal je, da je skušal Agostinu zbežati in da je nekaj cigaret pustil tudi na nekem kamionu. Ker oblasti niso ugotovile evidenčn tablice in ker Volpe številke prav tako ni povedal, oblasti niso mogle ugotoviti, kdo je bil lastnik avtomobila.

Seja prefekture

V četrtek je bila v Gorici seja prefekture, kateri je predsedoval prefekt dr. De Zerbi. Na seji so odborniki proučevali prizive glede krajevnih obdavčenj.

Glasbeno-kulturni večer v Ljudski čitalnici

Akademsko - srednješolsko društvo «Simon Gregorčič» priredi danes, 14. maja, ob 20.15 v prostorih Ljudske čitalnice v Ul. Ascoli 1-I, drugi letošnji glasbeno-kulturni večer. Spored obsega predavanje o klasiki in njenih osnovah ter izvajanje mladinskih klavirskih del Haydna, Mozata in Beethovna.

Prireditev je namenjena vsem ljubiteljem glasbe, predvsem pa mladini.

V nedeljo v Pierisu Juventina-Moša

V nedeljo je Juventina odigrala prvenstveno tekmo z Mošo v Zagraju. Tekma se je končala z dodatnima časoma 1:1. V nedeljo 15. maja bo še ena tekma v Pierisu, ki se bo pričela ob 16. Iz Standreža bo odšel avtobus ob 14. uri.

S tekmo se bo odločilo, kdo bo na prvem mestu in katera ekipa 1. divizije bo igrala v «promozione».

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Svoji gospodinji priznal da ji je ukradel 60.000 lir

Denar je ukradel, ker naj bi ga potreboval za nabavo potnega lista za Avstrijo

Raffaele Vincenzoni se je rodil v Sibeniku leta 1906. Po vojni se je preselil v Tržič, kjer je od marca 1953 do meseca januarja leta 1954 stanoval pri 79-letni Dell'Angeli Santini v Ul. Toti 45 v Tržiču. Dell'Angela se je preživljala s tem, da je oddajala v najem sobe. Zaslužek ni bil kdo ve kako velik in se je zaradi tega le s težavo preživljala.

V januarju lani pa jo je nenadoma zelo prizadela huda tatvina: nekdo ji je ukradel 60.000 lir. Vsa zaskrbljena se je ženica nekaj kasneje potožila tudi Vincenzoniju. Le-ta je nenadoma planil v jok, padel na kolena in ji izpovedal, da je denar ukradel on sam. Rotil je svojo gospodinjo, da ji bo denar v obrokih odplačal. Dejal je, da bo dobil zaposlitev in da bo prišel do zaslužka. Dell'Angela je zaman čakala, kdaj ji bo Vincenzoni vrnil denar. Ko se je naveličala, ga je prijavila oblastem, ki so moža takoj zaslišale. Vincenzoni se je izgovarjal, da je dejanje storil zaradi pomanjkanja denarja, ki ga je potreboval, ker si je z njim nameraval napraviti potni list za Avstrijo. Dejansko pa je v Avstrijo odšel brez potnega dovoljenja. Avstrijske oblasti so ga vrnile našim oblastem, sodnik v Pontaflju pa ga je obsodil na 40 dni zapora in 12.000 lir globe.

Tudi goriško sodišče po izbranem dokaznem gradivu ni moglo drugega, kot da je Vincenzonija obsodilo zaradi tatvine na 2 meseca in 20 dni zapora ter na plačilo taks, procesnih stroškov in globe v znesku 2.800 lir.

Optanti ne bodo služili vojaškega roka

V zvezi s služenjem vojaškega roka je ministrstvo za obrambo sporočilo, da naborniki, ki so rojeni leta 1932 ali prej in ki niso ob pravem času vložili prošnje za opcijo za italijansko državljanstvo ter so jih vsako leto klicali na nabor, ne bodo služili vojaškega roka.

KINO

CORSO. 17.00: «Popoln zločin», R. Miland, R. Kelley.

VERDI. 17.15: «Rose Marie», cinemascop, A. Blyth, F. Lamas.

CENTRALE. 17.00: «Niagara», M. Monroe.

VITTORIA. 17.00: «Neizprosen kavalir», C. Vilde, I. De Carlo.

MODERNO. 17.00: «Tragedija v Santa Monica», D. Powell in L. Scott.

Goriški srednješolci vabijo ljubitelje naše šole k svoji

zaključni prireditvi

ki bo jutri 15. maja in na praznik 19. maja 1955 vsakokrat točno ob 20.30

na šolskem dvorišču v Ulici Croce (Solski dom)

Na sporedu so: pevske točke, ritmične vaje, telovadni nastop, slovanski narodni plesi, šaloigra «Jezični dohtar»

Vstop prost. Sprejemali se bodo prostovoljni prispevki za revne dijake

V primeru slabega vremena se prva prireditev prenese na praznik 19. maja, druga pa na naslednjo nedeljo 22. maja

Vabila se dobijo v šolskem tajništvu, pri «Bratužu», v knjigarnah «Carducci» in «Katoliški», v trgovini Kosič v Raštelu ter zvečer pred pričetkom prireditve.

OBMEJNA IZMENJAVA BLAGA v videmski in goriški pokrajini

V okrožnici št. A-107841 z dne 8. aprila je italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino objavilo izvršilne predpise h goriškemu regionalnemu trgovinskemu sporazumu z Jugoslavijo z dne 31. marca t. l. V zvezi s tem prinašamo predvsem seznam ustreznih kontingentov.

Kontingenti jugoslovanskega izvoznega blaga. (Seznam A — vrednost letnega kontingenta je označena v oklepaju v milijonih lir). Sadje, zelenjava in čebula (19), sadna pulpa, sadni sokovi in suho sadje (10), svež fižol v stročju (10), zelje, suh fižol in krompir (15), sveže in suhe gobe (10), semena ajde, rži, ječmena, ovsa in razna druga semena (6), mleko in mlečni proizvodi (30), perutnina (15), ustreljena divjačina (3), konji za vprego in za zakol (30), govedina (20), svinina in bravina (20), prekajeno meso (5), govedo, prašič in ovce za zakol (30), raki (5), slivovka (5), jajca (25), krma in slama (20), radenska slatina (5), žagan les iglavcev (85), žagan les bukve in drugih listavcev (85), drva za kurjavo (80), tramovi (10), surove frize (9), bukovi in hrastovi parketi (6), lesno žaganje (4), les za brodogradnje (5), vezane plošče (5), okrajki (žamanje) (6), furnirji vodoravnega in križnega rezanja (30), koli za trte (10), lesno oglje (30), svojstveni proizvodi izvoznega področja iz lesa (16), soljena črева (5), zdravilne rastline (5), železne plošče (15), opečni proizvodi (20), cement (20), kraški kamen (8), plošče iz obdelanega marmora (2), žgano apno (5), glina (8), pesek za topilnice (10), drugo blago (200).

Kontingenti italijanskega izvoznega blaga. (Seznam B): Kislo sadje, drugo sadje in zelenjava (10), sadna pulpa, sadni sokovi, suho sadje (10), riž (30), razna semena, trtne sadike-kolči in korenjaki (20), oljčno in semensko olje, sir, maščobe in testenine (90), razni drogerijski proizvodi (10), žveplo (10), umetna gnojila, antikriptogamna sredstva in sredstva proti mrčesu (15), farmacevtske specialitete in razna zdravila (30), preja in tkanine naravnih, umetnih in mešanih vlaken (100), oblačila in predmeti vsakdanje rabe (10), klobučevina za tehnično rabo (5), pnevmatike in zračnice (40), električen in elektrotehničen material, električni motorji in stroji in njih nadomestni deli ter radijski aparati in njih nadomestni deli (60), material za hidravlične, higienske in zdravstvene naprave (30), motocikli, motoskuterji, ciklomotorji, bicikli in njih nadomestni deli (15), nadomestni deli za avtomobile, za druge stroje in razne aparate (150), poljedelski stroji, opreme in vozila in ustrezni nadomestni deli (45), orodni stroji, mehanično orodje in njih nadomestni deli (10), šivalni stroji (3), odškodnina za popravila avtomobilov, drugih strojev in aparatov (20), razno blago (200).

Krajevno se ta regionalni sporazum razteza na italijanski strani na celotno goriško pokrajino, v videmski pokrajini pa na občine Čedad, Podbonesec (Pulfero), San Giovanni al Natisone, St. Peter Slovenov (San Pietro al Natisone), Sovodnje (Savogna), Srednje (Stregna), Torjan (Torreano), Grmek (Grimacco), Dreka (Drenchia), St. Lenart (San Leonardo), Prapotno (Prepotto), Corno di Rosazzo, Canebola (z omejitvijo na frakcijo Fojda), Tarčent, Brdo (Lusevera), Neme (Nimis), Tajpana, Naborjet-Ovčjaves (Malborghetto-Valbruna), Trbiž, Chiusaforte in Rezija; na jugoslovanski strani pa na celotne okraje Sežana, Nova Gorica in Tolmin.

Prošnje za uvoz ali izvoz blaga iz zgoraj omenjenih obrazloženih seznamov A in B se morajo vložiti po goriški ali videmski trgovinski zbornici na Pokrajinski urad za trgovino in industrijo (Ufficio provinciale dell'industria e commercio - UPIC) v Gorici in morajo biti sestavljeni po veljavnih predpisih. UPIC izda izvozno ali uvozno dovoljenje, ki ga je treba predložiti goriški ali videmski carinarnici.

Plačila se izvršijo s posredovanjem posebnega klirinškega računa («conto autonomo»), ki ga vodi v lirah goriška podružnica Italijanske banke.

(Iz «Gospodarstva»)

ŠPORTNI DNEVNIK

DANES POPOLDNE OD MILANA DO TORINA

Primer Clerici se lahko dogodi vsakih sto let enkrat, pravi Binda

Coppi se dobro počuti in namerava letos prekrižati račune vsakomur

MILAN, 13. — Tisočglava množica se je nagnetla ob poslopju lista «Gazzetta dello Sport» na Ulici Galilei, kjer je bilo na dvorišču omenjenega poslopja pečatenje kolesa pred jutrišnjim začetkom Gira. Kot je že navada, gledalci pač najbolj pozdravljajo tiste, ki so najbolj priljubljeni ali sploh kako popularni.

Prvi so prišli olivno zeleni kolesarji Legnana. Minardi je izrazil upanje, da bo imel več sreče kot lani, kaj več pa ni hotel reči. Ob pol sedmih se je pojavil Bartali, ki bo letos na Giru telekronist. Ko so ga vprašali, kdo bo zmagal, je dejal, naj mu puste dva ali tri dni premisleka in tedaj bo z gotovostjo napovedal zmagovalca. Skoraj istočasno so nato prispela razna moštva. Fornara je dejal, da je najbolj nesrečen dirkač na svetu. Clerici je zelo skromno (!) dejal, da bi bil vesel, če bi lahko ponovil lanski podvig (bil je zmagovalec Gira!). Koblet pa je rekel, da ne ve, koliko bo zmogel. «Poskusil bom porivati, je dejal z nasmehom, in mogoče bo šlo...»

Živahno ploskanje pozdravi Magnija, ki skuša opraviti čim hitreje mogoče. Ko pa se vsa množica premakne in zdrvi naprej, tako da ne vzdrže več policijski kordoni in zasilne pregraje, tedaj vsi vedo: prihaja Coppi! Promet se je ustavil in Coppi se je komaj umaknil prevelikemu navdušenju. Toda po opravljenem pečatenju se ni vrnil med množico, temveč je z dvorišca odšel v poslopje, od tu pa pri stranskih vratih na cesto. Toda tudi tukaj so ga opazili in komaj je se uspel ubezati in skočiti na avto, ki ga je čakal s prižganim motorjem. Bila je scena za film.

Sicer pa je Coppi dejal, da se letos ne bo pustil prelisičiti od kogarkoli. Giro se ne konča v Cannesu, je dejal, s čimer je gotovo mislil na Francoze, ki bodo vsaj tu hoteli napraviti lep vtis pred lastnim občinstvom in pred očmi predsednika Mednarodne kolesarske zveze, Francoza Joinarda. Srečali se bomo zopet na Dolomitih. S tem nočem reči, da ni ljudi, ki lahko stopijo v ospredje in lahko tudi zmagajo na Giru, vendar pa morajo biti to zelo krepki ljudje, kajti po naključju se na Giru lahko zmaga samo enkrat.

Podobno je dejal tudi Binda, ki je rekel, da se tak primer, kot je bil lanski s Clericijem, lahko ponovi vsakih sto let enkrat.

Jutri bodo dirkači vozili najprej po milanskih ulicah in ob 12.40 bo dal znamenje za start milanski župan pri Slavoloku miru. Dirkači bodo odpeljali se po nekaterih ulicah in ob 13. uri bo pravi leteci start na cesti proti Gallarate. Etapa do Torina meri 163 km.

TAKO MISLIMO MI:

Bologna - Fiorentina	1
Catania - Sampdoria	1 X 2
Genoa - Atalanta	1
Lazio - Spal	1
Milan - Juventus	1 X
Napoli - Pro Patria	1
Torino - Novara	1
Triestina - Inter	1
Udinese - Roma	1 X
Arstaranto - Lanerossi	2 1 X
Brescia - Padova	1 X
Livorno - Catanzaro	1
Venezia - Bari	X 1
Carrarese - Empoli	X 1
Como - Modena	1

* * *

DUNAJ, 13. — Dunajska nogometna reprezentanca je včeraj premagala angleško moštvo Tottenham s 6:2 (3:0).

ZUERICH, 13. — Tekma med Grasshoppersom in Arsenalom iz Londona se je končala neodločeno 5:5.

Dvoboj med Marcianom in Cockellom za naslov svetovnega prvaka težke kategorije se prične ponoči med 16. in 17. majem ob 4. uri po našem času.

DANES ZVECER V SPORTNI PALACI (VELESEJEM)

Portugalska - Nemčija

za svetovno prvenstvo v hokeju na kotalkah.

Spored: ob 20,15 predtekma, ob 21,30 ekshibicija v umetnem kotalkanju, ob 21,45 glavna tekma.

DAVISOV POKAL - II. KOLO

Madžari so premagali čilsko dvojico

Indija, Svedska, Belgija so si prvi dan osvojile obe točki

ČILE - MADŽARSKA 2:1

Pričelo se je drugo kolo tekmovanja za Davisov pokal. V Budimpešti so prvi dve igri odigrali že v četrtek, medtem ko je bila včeraj na sporedu igra v dvoje. Prvi dan sta v obeh igrah posameznikov zmagala gosta in je bilo tako stanje prvega dne: Čile - Madžarska 2:0. Včeraj pa sta Madžara Asboth in Adam premagala Čilenca Hammersleya in Ayalo s 7:5, 7:5, 6:4, tako da je po drugem dnevu stanje 2:1 za Čile.

Včeraj pa so se drugod odigrali prvi dve igri. V Kopenhagnu sicer niti prve niso dokončali, ker je igri prekinil dež. Sicer pa so bili doseženi sledeči rezultati:

FRANCIJA - ARGENTINA 1:1

Remy (Fr.) - Russel 6:4, 6:1, 6:4; Morea (Arg.) - Haillet 6:2, 6:4, 8:6.

INDIJA - EGIPT 2:0

Kuman (I.) - Ismail (E.) 6:0, 6:3, 4:6, 2:6, 6:1; Krišnan (I.) - El Din (E.) 6:0, 6:2, 6:2.

AVSTRIJA - ANGLIJA 1:1

Huber (A) - Becker (VB) 6:4, 9:7, 0:6, 6:4; Mottram (VB)-Saiko (A) 10:8, 6:2, 6:4.

SVEDSKA - SVICA 2:0

Davidson (Sved.) - Froesch (Švica) 6:1, 7:5, 6:0; Bergelin (Sved.) - Blondel (Švica) 6:2, 6:1, 0:6, 6:2.

DANSKA-JUZ. AFRIKA prek.

Vermaak (J.A.) - Nielsen (Dan.) 6:4, 1:6, 2:6, 6:1, 5:2 nato prekinjeno zaradi dežja.

BELGIJA - CSR 2:0

Washer (B.) - Jaborsky (C.) 6:0, 6:1, 3:6, 6:4; Brichant (B.) - Zabrodsky (C.) 8:6, 6:3, 2:6 6:4.

SREDNJEŠOLSKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

II. razred realne gimnazije zmagovalec v skupini B

V skupini A manjkata do konca še dve tekmi

Petorica II. razr. realne gimnazije si je osvojila prvo mesto v B-skupini košarkarskega prvenstva med slovenskimi srednješolci realne in klasične gimnazije. V zadnji tekmi na sporedu je premagala ekipo II. razr. klasične z visokim izidom.

II. real. - II. klas. 21:4 (8:2)

II. real.: Podreka (16), Brajković (5), Hrevatin, Nardin, Pavlica, Gregorič.

II. klas.: Štubelj (2), Pavlica, Košuta (2), Vuga, Grbec, Gombač.

Že v prvih minutah igre je bilo jasno, da klasiki ne bodo kos realcem. Podreka je grmadil točke na točke in cela ekipa se je trudila, da bi dobila s čimvečjim naskokom, kajti vedeli so, da bodo z visoko zmago pomagali prvošolcem realne, da zasedejo drugo mesto v lestvici. Res je, da so pokazali zmagovalci lepo in hitro igro, vendar so klasiki zelo razočarali. Najbolje je igral Podreka, dobro pa Brajković, Nardin, Štubelj in Vuga, ki pa je zgrešil mnogo krasnih prilik pod nasprotnim košem. 5 (0) : 2 (1) prostih strelov v korist klasikov. Sodila sta prof. Bojan Pavletic in Hlabjan.

Dokončna lestvica skupine B je torej taka:

II. real.	3	3	0	0	63:13	6
I. real.	3	1	1	1	42:35	3
II. klas.	3	1	1	1	41:40	3
I. klas.	3	0	0	3	14:72	0

Ob končanem prvenstvu si oglejmo ekipe, ki so na turnirju sodelovale:

II. realna je zasedla prvo mesto v lestvici s skrajno lahkoto. Povprečno je dosegla v vsaki tekmi 21 točk, dobila pa jih je le 4,2. Te številke nam povejo, kako trdno obrambo in kako hiter ter točen napad ima ekipa. Moštvo igra navadno v sledeči postavi: Brajković in Hrevatin igrata stalno v obrambi in podajati žoge v napad, Nardin igra na levi strani napada, Podreka v sredini, Gregori ali Pavlica pa na desni. Najbolj se je izkazal Podreka, ki je bil središče vse igre in ki je dosegel sam 36 točk. Z njim se je dobro razumel Nardin (16 točk), saj sta skupaj izpeljala vse najlepše akcije. Vsi ti igralci skupaj tvorijo lepo moštvo, ki ni imelo v tej skupini resnega nasprotnika in ki bi se lahko uspešno merilo z ekipami skupine A.

I. razred realne je dosegel drugo mesto. Igralci imajo med sabo premalo povezave, sicer bi dosegla ekipa boljše izide. Pod nasprotnim košem igrata Zdravljič (najboljši igralec v ekipi, dosegel je v treh srečanjih 23 točk) in Palčič (16 točk), medtem ko skrbijo Strukelj, Tinta, Delak bolj za povezavo med obrambo in napadom.

II. klasična je v zadnji tekmi zelo razočarala. Petorica je namreč slabo organizirana. Igralci preradi zapuščajo svoje mesto in v ekipi nastane zmeda, takoj ko dobijo nasprotniki žogo. Nad ostalimi se dvigata Vuga (18 točk v treh tekmah) in Štubelj.

I. klasična je na zadnjem mestu v lestvici. Obramba je krhka, napad šibek in le en igralec v ekipi je nadpovprečen: Hlabjan. Vse to je bore malo. Zato so vse druge ekipe z lahkoto žele visoke uspehe proti prvošolcem — klasikom.

Turnir je vzbudil veliko zanimanje med slovensko mladino. Zahvala gre predvsem profesorju telovadbe Bojanu Pavletiču, ki je turnir organiziral in je sodil vse tekme na sporedu.

* * *

SKUPINA A

III. klas. - V. real. 11:8 (6:6)

III. klas.: Sancin (2), Bajc (1), Orel, Lasic (5), Vata (3), Starc.

V. real.: Klun, Meršnik (4), Tavčar (2), Kralj, Ažman, Košuta (2).

Ekipi sta gledalce zelo razočarali. Pokazali sta nelepo in nezanimivo igro. V začetku gredo v vodstvo petošolci in v kratkem imajo že 5 točk naskoka. A klasiki se osrčijo in po prvih 10 minutah je izid 6:6. V drugem polčasu pa se realci ne znajdejo več in izgubijo tekmo, ki bi jo lahko zaključili v svojo korist le, če bi pokazali več resnosti in dobre volje. Dobro sta igrala Sancin in Lasič. 7 (3) : 5 (0) prostih strelov v korist klasikov. Sodnika prof. Bojan Pavletič in Ugo Delfar.

Lestvica:

V. klas.	3	3	0	0	64:39	6
III. real.	4	3	0	1	37:33	6
IV. real.	5	3	0	2	60:59	6
III. klas.	5	2	0	3	48:49	4
IV. klas.	4	1	0	3	33:46	2
V. real.	5	1	0	4	49:65	2

NIKO SAMSA

* * *

BARCELLONA, 13. — Na mednarodnem košarkarskem turnirju je včeraj zvečer C. F. Barcellona premagala Virtus iz Bologne s 60:47 (39:26).

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes ob 18. film:

„Zaklad svete reke"

Igralci: JOHN PAYNE, RHONDA FLEMING, FORERST TUCKER.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes ob 19.30 film Columbia:

«PREGANJANCI»

Režija: E. Dimytrik. Igra Kirk Douglas,

Kino na Opčinah

PREDVAJA DANES 14. t. m. z začetkom ob 18. uri in JUTRI 15. t. m. z začetkom ob 15. uri barvni film:

«MOGAMBO»

Igralci: CLARK GABLE, A. GARDNER, G. KELLY.

Niti ljudje niti zveri se ne morejo izogniti krutemu zakonu džungle. Strasti se razbesnijo z divjim zaletom, sprostijo se nagoni. V razbeljenem ozračju, ki ga še posebno živo prikaže blesteč tehnikolor, ni bil Clark Gable nikoli tako veličasten niti ni bila Ava Gardner nikoli lepša.

VELIK USPEH JUGOSLOVANSKIH ŠAHISTOV V BUENOS AIRESU

Ivkov prvi in Gligorić drugi

Trifunović je na tem turnirju igral slabo - Ivkov se je zopet uvrstil pred znane velemojstre

BUENOS AIRES, 13. — Včeraj zvečer se je odigralo zadnje kolo mednarodnega šahovskega turnirja, ki je prinesel jugoslovanskim šahistom enega največjih uspehov. Mladi jugoslovanski mednarodni mojster Bora Ivkov je zasedel prvo mesto in tako ponovil uspeh, ki ga je tik pred tem turnirjem dosegel na turnirju v Mar del Plati, jugoslovanski velemojster Svetozar Gligorić pa je dosegel drugo mesto. Trifunović, tretji jugoslovanski udeleženec, pa je igral na tem turnirju slabo in ni dosegel mesta, kot bi se zanj spodobilo.

V včerajšnjem zadnjem kolu je Ivkov že po 14 potezah remiziral z Espositom. To mu je namreč zadostovalo za prvo mesto. Gligorić je dobil celo točko proti Sanguinettiju in si s tem zagotovil drugo mesto. Pilniku pa je pomagala do tretjega mesta zmaga nad jugoslovanskim velemojstrom Trifunovićem. Rossetto je v zadnjem kolu izgubil s Toranom, Szabo in Pachmann sta remizirala, Panno je premagal Donnerja, Bisguier Benca, Lipinix Reinhardta, Guimard je pa remiziral z Martinom.

Na koncu turnirja je stanje tako: Ivkov 13 točk, Gligorić 12,5, Pilnik 12, Szabo 11,5, Bisguier, Pachmann, Rossetto 10, Panno 9,5, Donner 9, Trifunović, Martin, Toran, Guimard 8 itd.

Fuderer premagal Tajmanova

Med takimi, ki so že igrali na turnirju kandidatov za svetovno prvenstvo, jih je že šest, ki so podlegli Fudererju

Pred tednom se je začelo v Lyonu svetovno sahovsko univerzitetno prvenstvo, na katerem sodeluje dvanajst državnih reprezentanc. Moštveni dvoboji so na štirih deskah. V I. kolu sta se pomerili reprezentanci ZSSR in Jugoslavije. Do prekinitve je bila končana samo ena partija. Andrija Fuderer je premagal sovjetskega velemojstra Tajmanova. Po nadaljevanju sta Jugoslavija in SZ dosegli 2:2.

Rezultati ostalih dvobojev: Francija - Španija 0:4, Finska - Švedska 2.5:0.5 (1), Islandija - Norveška 3:1, ČSR - Madžarska 2:2.

V drugem kolu so bili doseženi sledeči rezultati: Islandija - Finska 2:2, Jugoslavija - Francija 4:0, ČSR - Španija 2.5:1.5.

Rezultati III. kola: ČSR - Jugoslavija 2:2, Španija - Norveška 3.5:0.5.

(Rezultate ostalih kol bomo objavili).

Z zmago nad sovjetskim velemojstrom Tajmanovim na študentskem moštvenem svetovnem prvenstvu v Lyonu je število Fudererjevih »zrtev« med kandidati za svetovnega prvaka naraslo na 6. Najdorfa je odlično premagal na Bledu 1950, Gellerja na olimpiadi v Amsterdamu, Keresa in Pachmanna lani v Hastingsu, Gligoriča pa na zadnjem sampionatu v Novem Sadu. Bližnji dvoboj Reshewsky - Fuderer v New Yorku bo mogoče prinesel marsikako novost.

Vladimir Bartol: **MLADOST PRI SVETEM IVANU** (Prva knjiga)

SVET PRAVLJIC IN ČAROVNIJE

100. Peto poglavje: **JOSIP GODINA IN DON LORENZO**

«...Ostal je Josip v Dubrovniku in stanoval v isti že omenjeni Šaričevi hiši za letno najemščino od 40 fl. (!) *) še do 12 dne meseca septembra 1842, pa je bil v Split prestavljen, in sicer nekoliko potem, ko mu je Kristina sina porodila, kateremu se je dalo ime *Alfred*. Josip kot tujec takrat v Dubrovniku ni poznal še nekih ondšnjih čudnih navad. Med te je spadala tudi navada, katero je on šele pozneje izvedel, razdeljevati kako darilo v denarjih med mnoge fantiče (pre-) prostega stanu, ki gredo za otrokom, *če* je sicer *moškega* spola, do cerkve, ko se ima krstiti; dekli pa, ki pride naznaniti očetu *tak* porod, kadar ga ni po sreči (naključju, slučajno) doma, dati se morata *prečej dva goldinarja*. Josip pa ni dal nobenemu nič — po nevednosti Dekla, katero je tudi ta *nič* zadel, je molčeč koj stopila in izginila iz službe; fantiči so pa neki mrmrali po mestu. Znanci in prijatelji porodnice so pa zaporedoma hodili štirinajst dni dotično obiskovati, in sicer zato, ker se je *sin* rodil; ako se pa *hčerka* rodi, se opaža splošno obžalovanje v Dubrovniku. *Novorojenka* ni tedaj tam nič čislana! Ali ni morda res to čudno? Vsak kraj ima svoj običaj!»

*) Klicaj je kajpada Godinov in lahko pomeni, da se avtor še na stara leta spominja, ali kako poceni ali kako drago se je takrat v Dubrovniku živelo. Sploh je Godina kot tipičen carinski uradnik zelo tankovesten v naštevanju cen in lastne vsakokratne uradniške plače.

13.

Godina pravi nekje sam o sebi, da je bil «bistre glavice» in tudi mi mu bomo radi priznali, da je bil bister mož. Čeprav morda res ni vedel za običaj obdarovanja ob rojstvu sina, bi ga bilo lahko lastno veselje ob novici, ki mu jo je sporočila služkinja, in «šesti čut», ki bi mu ga moralo zbuditi splošno pričakovanje obdarovanja, opozorila na «običaj», če bi se temu ne bila njegova «sparavitna» narava postavila po robu.

Zaroka in prva Godinova ženitev sta snov za celo malo noveleto, tipična za dobo in kraj, pa tudi za njunega junaka. Godina pripoveduje zgodbo na svoj skopi, malce paragrafski način, vendar se morda čitateljem ne bo zdelo odveč, če jo tu posnamem.

«Dalmacija je dežela, ki po svoji posebnosti mladeniče k ženitvi tako rekoč sili... (Godina ima tu takoj drastičen primer pri roki)... Ravni tam je Josipu že dejal neki tovaris: «Kaj si boš ženo jemal, Jože! Saj po šestih tednih jo prodaš že za malo». Pa tudi on je padel: vzel si je Tončiko — *v kratkem!* Omenjena posebnost Dalmacije je pa ta, da odraščenec, posebno kot *tujec*, zavoljo pomanjkanja priložnosti za združenje med ljudmi ali sploh za kako ugodno preganjanje časa ob počitku ne more si tam najti kaj boljšega kakor — zakonski stan, ki bi mu utegnil dajati kako veselje in zadovoljnost (*če* si le srečno voli, se vé da!).

«Ni čuda tedaj, da je prišla tudi Josipu skoraj že v kratkem želja po ženitvi. Pa za to se mu je bila dala tudi posebna priložnost. Stanoval je v hiši vdove Dolinovićeve, ki je imela dve hčeri. Pred njim je stanoval tam neki Ješinski, Poljak, neoženjen in vojaški uradnik, pa se drugam preselil. Hodila je iz bližine tja navando neka lepa, prav zala, veseljiva in kratkočasna, pa tudi jako bistroumna déklina, ki je tam v družbi kaj delala, plela, vezla, šivala itd. Pogovarjala se je z onimi le v lepem in čistem *srbskem* jeziku, ki je sploh v rabi pri Dubrovčanih, kadar govore med sabo. Imel si je Josip sobo v prvem nadstropju, pa je skoraj nikdar ni zapiral (zaklepal). Kupoval si je poleti večkrat kakega sadja in pozneje grozdja in ga držal na neki mizi, da si ga vzame, kadar se mu je poljubilo. Zapazil je pa, da mu več ali manj tega sadja kedo krade, kadar ni bil doma. Sedele so nekega dne združene na drugem nadstropju Dolinovićeva, njeni dve hčeri in pa zgoraj omenjena déklina. Pride nenadoma k njim Josip in popraša prav resno, kedo da mu jemlje sadje iz sobe? «Jaz sem vam ga večkrat mir..ogredoc vzela in pojedla, ker sem bila lačna. Pa kaj je neki vam za to?» je ona po tem naravnost odgovorila. Sicer pa, ko je znala, da je Josip doma, trkala mu je na vrata predrzno in na vso moč, mimogrede, in pobegnila. — Josip je koj uganil, kaj to pomenja: bilo mu je to očitno, pa tudi čudno znamenje, da je bila ona — vanj zaljubljena. Kmalu po tem se je tudi on vanjo zaljubil in že v drugi polovici meseca septembra (1840) bila je zaroka (pravilna obljuba) med njima. Sicer prvikrat, ko je Josip k njej prišel, opazila (= dejala) mu je naravnost, resno in brez ovinkov to-le: «Ako imate voljo in namen, obiskovati me le zato, da vam služim za kratek čas..., se jako motite; pojte le rajši z Bogom! Jaz vam nisem za to in tudi vas ne potrebujem, ako bi res temu tako bilo!» — Takšna opazka se je Josipu zelo prikupila; videl je po njej, kaj da je prav za prav ta déklina (pa tudi tako bi morala vsaka snubljena deklica snubaču prečej v začetku opomnjati).

Pa kdo in čigava je bila ta (deklica)? — Bila je hči ranjkega okrožnega médeha (= zdravnika, médika) Karla Schimpfa, Nemca iz Saksonije, poprejšnjega okrajnega médeha v Gradiški na Furlanskem, kjer se je bila rodila leta 1815, in ranjke Paskve, rojene Gril, Furlanke iz iste Gradiške: klicala se je *Kristina*. Živela je s sestro Karolino po prezgodnji smrti staršev v Dubrovniku in stanovala tam blizu Josipovega stanovanja v hiši lekarnika Šarića...

...Požrlo je morje médeha Schimpfa .. mati pa je šla kmalu za njim na oni svet. Ostale ste ti dve hčeri z enim sinom vred, ki se je imenoval Miroslav. Ta se je podal čez nekaj let na morje. Slišalo se je, da se je nazadnje nastanil v Berdjanski, ki je primorsko mesto na Krimeji na Ruskem... —

«Kristina, takrat, to je ob času zaroke, skoraj v 24 letu svoje dobe, silila je Josipa neprestano, naj se pospeši izvršitev poroke, kolikor bi le mogoče bilo in pa posebno zato, da ne nastopi sumnja (hudo domišljevanje); kar je sicer v Dubrovniku, kjer so zastran teh reči neke posebne ali čudne navade, tudi prav lahko mogoče. Ko je pa bilo nazadnje zastran tega skoraj vse prav ustanovljeno in je tudi ljudem brzo vse na znanje prišlo, pridirja hudič, da začne razprtijo med zaročencema zasejati. Imel je takrat Josip hrano v gostilnici, kjer se je pravilo «Pri kroni», z raznimi drugimi uradniki vred; med njimi je bil tudi tisti Ješinski, o katerem se je prej že nekaj govorilo, — tisti, ki je, saj kakor se sčasoma zvedelo, oskrunil lepšo izmed dveh Dolinovićevih hčera, kadar je v njih hiši stanoval, prej ko je njegovo mesto Josip v njej prevzel.

«Nekega dne je ob kosilu v tej gostilnici začel omenjeni Ješinski pikati Josipa vpričo vseh hranjencev zavoljo njegovega namena, ki se je tikal sklepa zakona s Kristino Schimpfovo, in pri tem njeno dotedanje obnašanje prerešetavati, pa očitno zato, da bi njega od tega namena odvrnil. Trdil je namreč, da se je (Kristina) pečala kot neka navadna vlačuga z raznimi mladeniči, ki ljubijo časno veselje, in da je tudi on sam imel celo ključ od hišnih vrat, da k njej po godi prihaja itd. Neki Gružovin, finančni pisar, je pa še k temu pristavljal, da je tudi on kaj takega